పాఠశాల గుణాత్మక విద్యాభివృద్ధికి ప్రయోగ క్షేత్రభావనపై

విద్యా శిక్షణా సంస్థల శిక్షణా కరదీపిక

ప్రాంతీయ విద్యా శిక్షణా సంస్థ, మైసూరు

మార్చి 2008

ముందుమాట

మనిషి ఎదుగుదలకు దోహదపడే శాస్త్రమే 'విద్య'. చక్కటి శిక్షణపొందిన ఉపాధ్యాయుడే తనకు నిర్దేశించిన లక్ష్యాలను సాధించగలడు. తన బాధ్యతలను సక్రమంగా నిర్వర్తించగలడు. చక్కటి ఉపాధ్యాయుణ్ణి తీర్చిదిద్దే బాధ్యత ఉపాధ్యాయ శిక్షణా సంస్థలదే. నియత, అనియత మరియు వయోజన విద్యా రంగాలలో పనిచేస్తున్న సిబ్బందికి విద్యాసంబంధమైన వనరుల సహకారమును అందించడానికే జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థలు ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లుగా 1986 జాతీయ విద్యా విధానం అభిప్రాయపడింది. సార్వత్రిక విద్యాసాధనకు అవసరమైన మార్గదర్శకాలను, సూచనలను జిల్లా విద్యాబోర్డు, ప్రణాళికా కర్తలు, పాలనాధికారులకు అందించడం డైట్ (డి.ఐ.ఇ.టి.) లక్ష్యాలలో ఒకటి. వినూత్న కార్యక్రమాలను అమలుపరచడం, విద్యారంగంలో పరిశోధనలు నిర్వహించే ప్రయోగక్షేత్రమే డైట్.

వినూత్న కార్యక్రమాలు, ప్రయోగాత్మక ఆలోచనలు ఏమేరకు ఉపయుక్తంగా ఉంటాయో పరీక్షించుటకు " ప్రయోగక్షేత్రము" (Lab area) అమలులోకి వచ్చింది. ఎలిమెంటరీ విద్యానాణ్యతను పెంచేక్రమంలో క్షేత్రపరిశోధనలు, చార్యత్మక పరిశోధనలు, మూల్యాంకనా అధ్యయనాలు చేయుటకు దోహదపడేదే "ప్రయోగక్షేత్రము".

రీజినల్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్, మైసూరు వారు యస్.సి.ఇ.ఆర్.టి. మరియు డైట్ (డి.ఐ.ఇ.టి.)ల సహకారంతో అక్టోబర్ 15 నుండి 18వ తేదీ వరకు, ఫిబ్రవరి 4 నుండి 7వ తేదీ వరకు నిర్వహించిన 4 రోజుల కార్యశాలలో పాల్గొన్నవారి కృషి ఫలితమే ఈ మాడ్యూల్. ఇందులో ప్రయోగక్షేత్రానికి సంబంధించిన 11 మౌళిక అంశాలు ఉన్నాయి. వాటిలో ప్రధానంగా

- ప్రయోగక్షేత్ర భావన
- ప్రయోగక్షేత్ర ఎన్నికకు సూచనలు
- ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలు
- ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలు నిర్వహించడానికి పద్ధతులు, వ్యూహాలు
- ప్రయోగక్షేత్ర నిర్వహణకవసరమైన ఫార్మాట్స్ మొదలగునవి ఉన్నాయి.

ప్రయోగక్షేత్రంలో నిర్వహించవలసిన కార్యక్రమాలకు సంబంధించిన అంతరదృష్టిని డైట్‌లకు అందించడానికి ఈ మాడ్యూల్ దోహదపడుతుంది. ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాల అమలులో 'డైట్' లు క్రియాశీలకంగా పనిచేయుటకు ఈ పుస్తకం ఉపయోగపడుతుందని ఆశిస్తున్నాము. ఈ మాడ్యూల్‌ను మరింత సమగ్రంగా రూపొందించుటకు విద్యావేత్తలు, అధ్యాపకులు తదితరులనుండి సూచనలు కోరుతున్నాము.

విషయసూచిక

వ. నం.	విషయం	పుట నెం.
1	నేపథ్యం	1
2	ప్రయోగ క్షేత్రము - భావన	3
3	ప్రయోగ క్షేత్ర ఆవశ్యకత	8
4	ప్రయోగ క్షేత్ర ఎంపికలో పరిగణాంశాలు	11
5	ప్రయోగ క్షేత్ర పరిధిలోని కార్యక్రమాలు	13
6	ప్రయోగ క్షేత్రములో పరిశోధనా పద్ధతులు	18
7	అధ్యయన - సమాచార సేకరణ సాధనాలు	23
8	నమూనా పత్రాలు	30
9	నివేదిక సమర్పణ	36
10	అమలుపర్చుటకు వీలైన కార్యక్రమాలు	40
11	ప్రయోగ క్షేత్ర కార్యక్రమాలను పరిష్టపర్చడానికి సూచనలు	43
12	కార్యాచరణ ప్రణాళికలు	46
13	సంప్రదించిన గ్రంధములు	69
14	పాల్గొనినవారు	70

Back Drop

నేపధ్యం :-

స్వాతంత్ర్య భారత దేశంలో మొదటి సారిగా 1968 లో జాతీయ విద్యా విధానము ప్రవేశ పెట్టబడింది. అయితే దాని లక్ష్యాలు పూర్తిగా సాధించబడటంలో ప్రధాన సమస్యలైన విద్యపై సదవగాహన, పాఠశాలల అందుబాటు, నూరుశాతం నిలకడ, మరియు గుణాత్మకతలు సమస్యలుగానే మిగిలి ఉన్నాయి. పరిస్థితిని సమీక్షించడం ద్వారా వాటి తీవ్రత కొంత తగ్గినప్పటికి నూతన జాతీయ విద్యా విధానమును

రూపొందించవలసిన ఆవస్యకత ఏర్పడింది. 1986 లో ఈ నూతన విద్యా విధానము ప్రవేశపెట్టారు. దీనిలో ఉపాధ్యాయ విద్యకు అత్యంత ప్రాధాన్యత యిచ్చారు. ఉపాధ్యాయ విద్య ఒక నిరంతర ప్రక్రియ గాను వృత్తి పూర్వ మరియు వృత్యంత విద్యలు వేరు వేరు కాదు అనేది గుర్తించబడింది. ఉపాధ్యయ విధ్యలో సమగ్రమైన మార్పులు తీసుకోని రావడానికి సిఫారసులు చేయబడ్డాయి.

1987 లో ఉపాధ్యయ విద్యా సంస్కరణలను ప్రారంబించారు. ఇందులో భాగముగా జిల్లా స్థాయిలో ఒక మహోన్నతమైన విద్యా శిక్షణా సంస్థను స్థాపించడానికి నిర్ణయించబడి అప్పటికున్న ఉపాధ్యాయ శిక్షణా సంస్థల స్థాయిని పెంచి 7 బ్రాంచిలతో సమగ్రమైన జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థను ప్రతి జిల్లాలో జిల్లాకు ఒకటి చొప్పున ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది ఈ క్రింది లక్ష్యాలతో..

1. వృత్తి పూర్వ వృత్యంతర శిక్షణలను ప్రాధమిక ప్రాధమికోన్నత పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులకు యివ్వటం, అనియత విద్య మరియు యయోజన విద్యకు సంబంధించిన శిక్షణా కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం

2. ప్రాథమిక, ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల ఉపాధ్యాయులందరికి విద్యా విషయక మరియు వనరుల సహాయ సహకారాలనందించడం. అనియత విద్య మరియు వయోజన విద్యా సంస్థలకు, క్షేత్రపర్యవేక్షకులకు అవసరమైన విద్యా విషయక వనరులనందచేయడం.

3. బోధనా భ్యసన సామాగ్రిని తయారు చేయుటలో, మూల్యాంకన సాధన సామాగ్రిని రూపొందించుటలోను, సేవలను విస్తృత పరచడం లోను సహాయ కారిగా ఉపాధ్యాయులకు చేయుతనివ్వటం.

4. పరిశోధనలు, పర్యవేక్షణ వ్యక్తిగత అధ్యయనములు, ప్రయోగక్షేత్ర కార్యకలాపాలు చేపట్టడం. ప్రయోగాత్మకంగా వినూత్నకార్యక్రమాలను నిర్వహించటం.

పైన ఉదహరించినట్లు పరిశోధనా కేంద్రంగాను, వినూత్నకార్యక్రమాల ఆవిష్కరణ కేంద్రంగాను, ప్రయోగాత్మక ప్రయోగశాలగాను జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థ విలసిల్లాలి. జిల్లాలో విద్యా సంబంధమైన ప్రణాళికలను రూపొందిచుటలోను, విధాన నిర్ణయాల నిర్ధారణకు తగిన సూచన్లు, సహాయ సహకారాలను అందించుటలోను, సార్వత్రిక విద్యా సాధనలోను, సంపూర్ణ అక్షరాస్యతా సాధనలోను, జిల్లా బోర్డుకు చేయుతనివ్వాలి. ఇందుకు గాను డైట్ సమీపంలోఒకటి రెండు విద్యా విషయకంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలను ఎంపిక చేసి అక్కడ పరిశోధనలు, పరిశీలనలు, ప్రయోగాలు జరిపి ఫలితాలను బట్టి అవసరమైన మార్పులను సూచించవలసి వుంది. ఇట్టి ప్రాంతాలను ప్రయోగక్షేత్రాలు అంటారు.

ప్రయోగక్షేత్రము - భావన

వై.వి. చలం
సీనియర్ లెక్చరర్
డైట్- దూబచర్ల

పరిచయము:-

విద్యారంగము అనేక విషయములతో, సమస్యలతో కూడి యున్నది. అందులో ముఖ్యముగా విద్యావిషయక రంగము, పరిపాలన విషయక రంగములు ముఖ్యమైనవి. విద్యా విషయక రంగము అనేక సమస్యలతో కూడి ఉండును. ఆసమస్యలు ఉపాధ్యాయ పరమైనవి గాను, తరగతి పరమైనవి గాను, విద్యార్థి పరమైనవి గాను ఉండును. ఆసమస్యకకు పరిష్కారము కనుగొన వలసిన బాధ్యత ఆరంగములో పని చేయుచున్న వారిపై ఉండును. సమస్యలు ప్రదేశములను బట్టి, అచ్చట గల ప్రాదాన్యతలను బట్టి మారుచుండును.

ఒక విద్యాసంస్థలో గల సమస్యలను పరిష్కరించే భాద్యత అక్కడ పనిచేయుచున్న ఉపాధ్యాయుల, మరియు విద్యావ్యవస్థతో ముడిపడి ఉన్న సిబ్బంది, సేవా సంస్థలపై ఉండును. సమస్యలను పరిష్కరించు మరియు క్రొత్త అంశములను చొప్పించుట క్రొత్త విషయాలను అమలు పర్చడం, క్రొత్త విషయాలను ఆవిష్కరించడము విద్యా వ్యవస్థలోని ఒక అంశము. అంశములను విస్తృతంగా అమలు పరిచే ముందు, ఒక ఎన్నుకొన్న క్షేత్రములో ఈ అంశములను విశ్లేషించి, పరిశోధనచేసి అమలు పరిచి వాటి ఫలితాలను పరిశీలించి వాటిని విస్తృతముగా

అమలు పరచాలి. ఇట్లు ఎన్నుకొన్న చిన్న ప్రయోగ క్షేత్రమునే **'Lab Area'** లేక "ప్రయోగ క్షేత్రము" అనవచ్చును.

ఈ ప్రయోగ క్షేత్రములు పై విషయములనే గాక,

పరిశోధన **(Reserach),**పరిశీలన **(Observation),**ప్రయోగాత్మక నిర్వాహణ **(Experimentation),**ముల్యాంకనము**(Evaluation)** కార్యాత్మక పరిశోధన **(Action Research)** మొదలగు అంశములపై కూడ నిర్ణయాత్మక పరిశీల జరుపుటకు అనుకూలముగా పరిశీలనల ద్యారా వచ్చిన ఫలితాలను అమలు చేయుట ద్యారా నైపుణ్యతతో కూడిన ప్రాధమిక విద్యను అందించుటకువీలగును. ప్రాధమిక విద్యలో ఈ రకమైన పరిశోధనలను చేపట్టుటలో జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థల**(DIETs)** పాత్రగణననీయమైనది. జిల్లా విద్యాశిక్షణా సంస్థలో గల వివిధ శాఖలు ఈ అంశములపై పరిశోధనలు చేసి వాటి ఫలితాలను తమ జిల్లాలోను మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలోను అమలు పర్చుటకు అవకాశము కలదు.' డైట్స్' తమ పరిశోధనలకై ఎన్నుకొను' ప్రయోగ క్షేత్రములు వారికి సంస్థకు దగ్గర గాను మరియు ఎంచుకొన్నవివిధ అంశములపై పరిశోధన చేయుటకు అనువుగాను ఉండవలెను.

ప్రయోగక్షేత్రము వివిధ నిర్వచనములుః-

ప్రయోగక్షేత్రము అనగా పైన చెప్పిన భావననే గాక క్రింద తెలియ చెప్పిన భావనలు కూడా వస్తాయి.

1. విద్యారంగములో వచ్చు నూతన అం శములపై ప్రయోగాత్మక పరిశీలనలు చేయుటకై 'డైట్స్' కు అం దుబాటులో గల ప్రదేశము.

2. ఉపాధ్యాయ శిక్షణకుడు(Teacher Educator) తన వృత్తిపరమైన అర్హతలను పెంపొదించుటకై జరుపుకోను పరిశోధనలకు అనువుగా ఉండు ప్రదేశము.

3. దైనందిన విద్యా విషయక సమస్యలను పరిశీలించుటకై ఏర్పర్చుకొన్న పాఠశాలల ను కలిగియుండు ప్రదేశము.

4. విద్యారంగమునకు సంబంధించిన మూల్యాంకనము, పరిశోధన, చిట్టిపరిశోధన, కార్యాత్మక పరిశోధన నూతన పాఠ్యప్రణాళిక అమలు, మొదలగు అంశములను పై పరిశీలన చేయుటకు వీలగు ప్రదేశము.

5. క్రొత్త దృక్పథములను అమలు పర్చుటకు ముందుగా వాటిని పరిశీలించి, అవిఎంతవరకు అమలు పర్చుటకు అవకాశముండునో శోధించు ప్రదేశం.

6. ప్రయోగక్షేత్రము అనగా ముఖ్యంగా ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తన తరగతి సమస్యలను, సాంఘిక విద్యా విషయక సంబంధిత విషయములలో తన అనుభవమును పరిగణనలో తీసుకొని వాటిని పరిశోధనకై ఎం చుకొన్న స్థలము.

పై అం శములను పరిశీలిస్తే ' ప్రయోగక్షేత్రము ' ఈ క్రింది అంశములను కలిగియుండాలని తెలుస్తుంది.

1. ఒక నిర్ణీతమైన ప్రదేశము- డైట్స్ నకు అనుకులంగా, దగ్గరలో గల ప్రదేశము.

2. కొన్ని పాఠశాలల సముదాయము

3. ప్రయోగములు, పరిశోధనలు, మూల్యాంకనములు నిర్వహించుతకు వీలుగా గలది.

4. రాకపోకలకు సౌఖర్యవంతముగా కలది.

5. సమస్యలను ప్రభావితము చేయగల్గినది.

6. ప్రజలు, సేవా సంస్థలు మొదలగునవి విద్యారంగ అభివృద్ధికై చేయుతనిచ్చు ప్రదేశము.

ప్రయోగక్షేత్రము యొక్క లక్షణములుః-

1.ప్రయోగక్షేత్రము విద్యాశిక్షణా సంస్థకు వీలైనంత దగ్గరలో అన్ని అంశములను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఎన్నుకొన్న ప్రదేశము.

2. ఆ ప్రదేశములో విద్యాఅంశమునకు సంబంధించి అన్ని రకాల సంస్థలు అనగా నియత పాఠశాలలు, అనియత పాఠశాలలను కల్గి ఉన్న ప్రదేశము.

3. క్షేత్ర స్థాయి పరిశోధనలు, పరిశీలనలు జరుపుకోనుటకు అనువుగా కలది.

4. ప్రయోగక్షేత్రము లో గల అధికారులు, అనధికారులు విద్యా సమస్యలపై సరియైన అవగాహన కల్గియుండుటక.

5. సమస్యలకు సరియైన రీతిలో ప్రతిస్పందనలు కల్గియుండునది.

6. ప్రయోగక్షేత్రము లో గల ప్రజలు సేవాభావము, సరియైన దృష్టిని కల్గి ఉండట.

7. పాల్గోను వారు సరియైన నిర్ణయాలు,భావములను స్వేచ్ఛగా చెప్పగలిగే స్వభావము కల్గినరుండు ప్రదేశము.

8. కుల, వర్గ ,మత, రాజకీయ ప్రేరణలు లేని ప్రదేశమై ఉండాలి.

9. ఫలితాలను అమలు పర్చుటలో లేదా ఆమోదించడంలో పక్షపాతరహితముగా వ్యవహరించేందుకు అనువుగాకలది.

10. పరిశీలనకై వచ్చిన విద్యా వేత్తలను అధికారులను సంపూర్ణ సహాయసహకారములు అందించే ప్రదేశమై ఉండాలి.

11. విద్యార్థుల సహకారం, సమాజ సహకారం, బృందప్రొత్సాహము కలసిన దానినే ప్రయోగ క్షేత్రముగా ఉండాలి

12. డబ్బు ప్రధానముకాక, ప్రయోగములు అమలుపరచుటకు ప్రధానమైనదిగా ఉండాలి. ఇది ప్రతి ఉపాధ్యాయుడి సాంఘిక బాధ్యత వహించినదై వుండాలి.

ప్రయోగక్షేత్ర ఆవశ్యకత

ఎన్. రఘు కుమార్
సినియర్ లేక్చరర్
డైట్- గుంటూరు

ప్రపంచంలో ఉన్న అనేక వృత్తులలో ఉపాధ్యాయ వృత్తి ఒకటి. అయితే మిగిలిన వృత్తుల అన్నిటి కంటే ఉపాధ్యాయ వృత్తి కి మాత్రమే ఒక ప్రత్యేకస్థానం ఉంది. ఎందుకంటే సమాజాభివృద్ధిని ప్రగతిని రూపొందించి, నిర్దేశించే ప్రగతిశీలక శక్తి ఉపాధ్యాయుడు. జాతిని ప్రగతిశీలక శక్తిగా రూపొం దించడానికి కేంద్రబిందువుగా ఉండటమే కాకుండా సమాజం మార్పు కొరకు చొరవను, నైపుణ్యాలను ప్రదర్శించే లక్షణాలు కలిగిన వ్యక్తి ఉపాధ్యాయుడు.

సమాజం కోరుకునేవి, సమాజానికి అవసరమైన విధంగా విద్యారంగంలో నూతన పోకడలను, నూతన అభివృద్ధిని పొందు పరచే వాడు ఉపాధ్యాయ శిక్షకుడు. ఉపాధ్యాయశిక్షకునికి ఉన్న ఆలోచనను అభిప్రాయాన్ని, అనుభవాన్ని నుతన లక్ష్యాలను రూపొందించి అమలు పరచడానికి, ప్రయోగపుర్వకంగా రుజువు చేయటానికి ప్రయోగక్షేత్రం ఎంతగానో ఉపయోగపడుతుంది. ఈ క్షేత్రంలో జరిపిన ప్రయోగాలు ప్రయోగఫలితాలు, ఇతరులకు తెలియ చెప్పటానికి, దాని ఉపయోగాలు అందరికి తెలియపర్చటానికి 'ప్రయోగక్షేత్రం ఎంతైనా' అవసరం.

స్వాతం త్రానంతరం విద్యాభివృద్ధికి, పిల్లలందరిని బడిలోనికి తీసికొని రావాలనే లక్ష్యంతో 'అందరికీ విద్య' లో భాగంగా మన ప్రభుత్వం అనేక పథకాలను రూపొందించి అమలు చేస్తుంది. వాటిలో మద్యహ్న భోజన పథకం, ఉచిత పాఠ్యపుస్తకాల పంపిణి, ఆహ్లాదకరమైన అభ్యసన, రేడియో, టి.వి పాఠాలు, క్లిప్, క్లాప్స్, ప్రత్నామ్యాయ పాఠశాలలు, జాతీయ బాలికల విద్యా పథకం **(NPEGEL)** కస్తూర్భా గాంధీ బాలికా విద్యాలయ పథకం. మొ. వాటిని అమలు పరుస్తున్నాం. పై పథకాల అమలుతీరు, వాటి ఫలితాలను మరియు లోటుపాట్లు తెల్సుకోవాలంటే క్షేత్రస్థాయిలో ప్రయోగాలు పరిశోధనలు జరగటానికి 'లాబ్ ఏరియా' అవసరం.

అంతేకాదు, క్షేత్రస్థాయిలో పథకాలను అమలు పర్చేటప్పుడు ఉండే సమస్యలు, వాటి పరిష్కారాలను ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వానికి నివేధికల రూపంలో ఇవ్వటానికి ప్రయోగక్షేత్రం ఎంతగానో దోహదం చేస్తాయి. క్షేత్రస్థాయిలో డైట్ సిబ్బంది ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు పరుస్తారు. అంతేగాక కనుగొనుటానికి ఉపాధ్యయునికి తగిన విద్యాపరమైన సలహలు, సహయాన్ని అందించడానికి "లాబ్ ఏరియా" అవసరం.

గ్రామీణ ప్రాంతలలో ఉండే ముడాచారాలను, అనాచారాలను తొలగించడానికి, వారి అనుమానాలు నివృత్తి చేయటానికి, బడిమానివేసిన పిల్లలను బడిలోనికి, తీసి కురావడానికి, మందబుద్దులు, తెలివిగల విధ్యార్దులకు తగిన ప్రోత్సాహన్నిచ్చి, వారి సమస్యలు అధికమించడానికి తగిన సలహలు యివ్వటానికి ప్రయోగక్షేతాలు ఎంతగానో ఉపయోగపడ్తాయి.

క్షేత్రస్థాయిలో ఉండేసమస్యలపై స్పందించి వాటికి తగు పరిష్కార మార్గాలను అన్వేషించి చిట్టి పరిశోధన ద్వారా వాటిని పరిష్కరించవచ్చు. ఉపాధ్యాయులకు తగిన శిక్షణను డైట్ అధ్యాపకులు ద్వారా శిక్షణా ను యిప్పించాలి. ఈ క్రింద ఇవ్వబడ్డ కొన్ని సమస్యలపై ' ప్రయోగక్షేత్రాలలో' చిట్టి పరిశోధనలు నిర్వహించవచ్చు.

1. 'రెండవ తరగతి విద్యార్థులలో ఉచ్చారణా దోషాలు' - వాటి నివారణ
2. మూడవ తరగతి విద్యార్థులలో పాఠ్యపుస్తకాలు ధారాళంగా చదవలేక పోవటం.
3. పాఠశాలలోని కొంత మంది విద్యార్థులు తరగతులుగా బడి మానివేయడం
4. మధ్యాహ్న భోజనం పధకంలో ఎక్కువ మంది తినక పోవడం - కారణాలు- పరిశీలన
5. పాఠశాల మరుగు దొడ్లు సక్రమంగా వినియోగించులేక పోవటం- వాటి పరిష్కార మార్గం.
6. పాఠశాల నిధులను సమర్థవంతంగా వినియోగించడం
7. పాఠశాల గ్రంధాలయాన్ని సమర్థవంతంగా నిర్వహించడం

Criteria for selection of lab area:-

ప్రయోగక్షేత్రము ను ఎంపిక చేయడంలోపరిగణణాంశాలు.

1. ప్రయోగక్షేత్రం వీలైనంతవరకు డైట్ కు అత్యంత సమీపము లో ఉండటం మంచిది. అంటే డైట్ ఉన్న మండలం అయితే మరీ మంచిది. కాని ప్రయోగక్షేత్రంగా ఎంపిక చేయడానికి పరిగణించే అం శాలన్ని ఆ మండలం లో ఉంటాయని చెప్పలేము. అన్నీ అంశాలు సమగ్రంగా పరిగణించాల్సి వచ్చినప్పుడు మండల పరిది సరిపోదు. అంటే ఏ ఒక్క మండలం తీసుకున్నా అందులో అన్ని అంశాలు ఉండకపోవచ్చు.

ఉదాః- గిరిజన జనాభా

అందువల్ల పరిగణించాల్సిన అంశాలకు సంబంధించిన సమస్యలు తీవ్ర స్థాయిలో గల ప్రాంతమును ఎంపిక చేసి ఆయా ప్రాంతములలో ఆయా ప్రయోగాలు చేపట్టడం బాగుంటుంది. అయితే డైట్ సిబ్బందికి ప్రయోగక్షేత్రం అందుబాటులో ఉండటం వల్ల వారి సాధారణ పనులకు అంతరాయం లేకుండా ప్రయోగాలు, పరిశోధనలు పరిశీలనలు చెయ్యటానికి వీలుంటుంది.

1. ఎంపిక చేయబడిన ప్రయోగక్షేత్రంలో ప్రాధమిక, ప్రాధమికొన్నంత, బహుళ ప్రయోజన పాఠశాలలు, కె.జి.బి.వి, ట్రైబల్ పాఠశాల, మైనారిటి పాఠశాల,

ఇ.సి. ఇ, అంగన్ వాడి, సి.ఇ.సి. ఓపేన్ స్కూల్, లు ఉండాలి. ఇలా అన్ని రకాల పాఠశాలలు ఉండటంవల్ల ప్రయోగాలు నిర్వహించడానికి, మూల్యాంకనం

చేయడానికి, క్రియాశీల పరిశోధనలు, మరియు వినూత్న అధ్యయనము లు చేయడానికి వీలుంటుంది.

2, విద్యా విషయకంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలను గుర్తించాలి అనగా చదువు పట్ల అవగాహన పాఠశాల అందుబాటు, నమోదు, నిలకడ, గుణాత్మకత లోపించిన ప్రాంతాలు.

3. రాజీవ్ విద్యా మిషన్, యన్. పి.ఇ,జి ఇ.యల్,క్లాప్స్, మద్యహ్నభోజన పధకం, రీడ్, రేడియో పాఠాలు, మనటి.వి, మొదలగు కార్యక్రమాలు అమలులో ఉన్న ప్రాంతాలను ఏంపిక చేయాలి.

4. . ప్రయోగక్షేత్రము ఎంపిక చేయబడిన ప్రాంతము లేదా మండలంలో అన్ని రకాల ప్రజలు అనగా వివిధ మతాలవారు కులాల వారు, ఆర్థిక స్థితి గతులు అన్ని వృత్తులవారు, వలస వచ్చిన వారు, సం చార జాతులు మొ..వారుండాలి.

5. ప్రయోగక్షేత్రమును ఎంపిక చేయడంలో అందరి సహకారము అవసరము అనగా అధ్యాపకుల, ఉపాధాయుల, విద్యార్థుల, ప్రజల సహకారము. ఈ విషయం చాలా ప్రాధ్యాన్యతను సంతరించు కుంటుంది.

6. సామాజిక సమస్యలైన, బాల కార్మిక వ్యవస్థ, బాల్య వివాహాలు ప్రజల మూడనమ్మకాలు, లింగభేదమ, మొదలగువాటిని ప్రయోగక్షేత్రమును ఎంపిక చేయడంలో ప్రాధాన్యతాంశాలు గా పరిగణించాలి.

7. ప్రయోగక్షేత్రం, విద్యార్థులకు, ఉపాద్యాయులకు, ప్రకల్పనలు నిర్వహించుటకు ఉపాధ్యాయ విద్యాప్రణాళికలో భాగంగా ఉపయోగపడాలి.

ప్రయోగ క్షేత్ర పరిధి లోని కార్యక్రమాలు

ప్రయోగ క్షేత్ర పరిధిలో నిర్వహించదగిన కార్యక్రమాలను మూడు రకాలుగా విభజింప వచ్చును. అవి. 1. సంస్థాపరమైనవి,2. అవసరార్థం నిర్వహించ బడేవి,

3. నడుస్తున్న కార్యక్రమాలు.

సంస్థాపరమైన కార్యక్రమాలను 'డైట్'లో పనిచేసే ఉపాద్యాయులే చేపట్టవచ్చు. సమస్యలను గుర్తించి, కూలంకుషంగా చర్చించటం వల్ల సంస్థా పరంగా సమిష్టి నాయకత్వం సమస్యలకు పరిష్కారాన్వేషణ జరుగుతుంది. సమస్యలను పరిష్కరించేటప్పుడు స్థానికంగా వున్న నిపుణుల సలహాలను కూడ స్వీకరించవచ్చు.

ప్రయోగక్షేత్ర పరిధిలో నిర్వహించదగిన కొన్ని కార్యక్రమాలు దిగువ పొందు పరచబడినవి. అవి..

1. మద్యలో చదువు మానివేయడాన్ని అధ్యయనం చేయుట.

2. వివిధ సామాజిక వర్గాలకు చెందిన పిల్లలను, ముఖ్యంగా ఆడపిల్లలను బడి మానకుండా చూడటం.

3. 'డైట్' నిర్వహించే CLAPAS మొ.న ప్రత్యేక కార్యక్రమాలను అధ్యయనం చేయుట.

4. డైట్ భోధనాంశాలు మార్పులు.

5. సమాజ సహకారం తో సంస్థాగతమైన ప్రణాళికల తయారి.

6. బోధనానుబంధ కార్యక్రమాలు నిర్వహించి విద్యార్థుల్లో చదువుపై ఆసక్తిని పెంచటం.

7. పిల్లల అధ్యయానికి సంబందించి ప్రత్యేక ప్రణాళికల రూపకల్పన.

8. మధ్యాహ్న భోజన పథక నిర్వహణ- విదానాలు.

9. మానవ హక్కులు, పరిసరాల విద్యను ప్రవేశ పెట్టడం.

10. బాలికా సమస్యలు- నివారణ

11.షె.కు, మరియు షె.తెగలకు చెందిన పిల్లల హాజరు శాతాన్ని పెంచటం.

12. బాల కార్మికులకు, వలస కార్మికుల పిల్లలకు విద్యనేర్పించే ఏర్పాట్లు.

13. ఆడపిల్లల సమస్యల దృష్ట్యా బడి వాతావరణాన్ని అభివృద్ధి చేయటం.

14. ఉపాద్యాయుల్లో స్ఫూర్తి ప్రేరణలను పెంపొందించడం.

ప్రయోగక్షేత్రపరిధిలో అవసరార్ధం నిర్వహించే కార్యక్రమాలు మారుతున్న కాలానుగుణంగా, సమాజ అవసరాల దృష్ట్యా చేపట్టవలసి వుంది. దీనివల్ల తరగతి గదిలో జిల్లాల వారిగా విద్యార్థుల వివిధ అవసరాలు , సమస్యలు తీరుతాయి. దీనికి సంబందించి ఈ క్రింది కార్యక్రమాలు సూచించి బడినవి. అవి.

1. విద్యార్థి స్థితిగతుల గమనిక

2. కోహర్ట్ అద్యయనాలు

3. స్థానికంగా లభ్యమయ్యే సాధనాల ఉపయోగం

4. గిరిజన విద్యార్థుల సమస్యలు

5. భోధనోపకరణాలు

6. టైం టేబుల్, దాని సారాంశము

7. గ్రాంట్లు

8. లైంగిక విషయాలు

కేంద్ర,రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కాలానుగుణంగా ప్రవేశపెట్టే ప్రత్యేక పథకాల పర్యవేక్షణా బాధ్యత జిల్లా విద్యా శిక్షాణాలయాలపై వుంది. ఈ పథకాల అమలులో జరిగే అనేక తప్పొప్పులను ఎప్పటికప్పుడు సరిదిద్దడం వల్ల ఆపథకాల ప్రయోజనం సంపూర్ణంగా చేకూరుతుంది. దీనికి సంబంధించి ఈ క్రింది కార్యక్రామాలు సూచించి బడినవి.

- క్లాప్స్ (CLAPS)
- రీడ్ (READ)
- బాలల సాహిత్యము
- తరగతి ఉపాద్యాయుడు
- సహచరుల బోధన
- అనేక భాషల్లో పాఠ్య పుస్తకాలు
- స్కూలు ఆవరణలు
- పాఠశాల నిర్వాహణ కమిటిలు
- సమాచార హక్కు, దాని అమలు
- ఎన్పియిజియియల్ పథకము (NPEGEL)
- కాల్ పాజెక్టు(CAL)
- మన టి.వి
- విందాము, నేర్చుకుందాము
- ఎడ్యుశాట్(EDUSAT)

- ఇ. లెర్నింగ్(E.Learning)
- గ్రేడింగ్
- మల్టీ గ్రేడ్ భోదన
- గోడ పత్రికలు
- దినచర్య వ్రాయటం
- పోస్ట్ బాక్స్
- రెడ్ రిబ్బన్ క్లబ్బులు
- ఎయిపి(AEP)_
- గ్రంధాలయాలు
- బాలికల విద్య- క్లస్టరు విధానం
- ఉపాధ్యాయ పరిశోధనా వేదికలు
- కస్తూరిబా గాంధీ విద్యా సంస్థలు
- గిరిజన పిల్లలకు గురుకుల పాఠశాలలు
- మధ్యాహ్న భోజన పథకం
- సమీకృత విధానము
- ప్రత్యామ్నాయ విద్యా విధానము
- ఉపాధ్యాయ సాధన- పరీక్షలు
- విమర్శనాత్మక అధ్యయనం

- లెక్కలు, భాషలు నేర్పుట, ఆటలు
- క్లబ్బులు (లెక్కలు, భాష, విజ్ఞాన శాస్త్రం, సాంఘీక శాస్త్రము)

ఎరిశోధనా విధానం :-Methodology

ప్రయోగ క్షేత్ర పరిధిలో సమస్యను బట్టి పరిశోధనా విధానం మారుతుంది. ఈ పరిశోధనా విధానం గుణాత్మకంగా, సంఖ్యాపరంగా వుంటుంది. గుణాత్మక విధానాలు ప్రత్యక్ష పరిశీలనా విధానాలపై ఆధారపడగా, సంఖ్యాపరమైన విధానం శాస్త్రీయ పద్ధతులపై ఆధారపడుతుంది. ప్రయోగ క్షేత్ర పరిధిలో కూలంకషమైన అధ్యయనాలు అవసరం. ఎన్నుకొన్న అంశాన్ని బట్టి పరిశోదనా విధానం మారుతుంది. ఈ సందర్భంగా ఈ క్రింది అధ్యయనాలను సూచించవచ్చు.

- వర్ణనాత్మక అధ్యయనం
- ప్రయోగాత్మక అధ్యయనం
- కేస్ (case) అధ్యయనం
- సామూహిక అధ్యయనం
- చారిత్రాత్మిక అధ్యయనం
- సహసంబంద అధ్యయనాలు

ప్రయోగ క్షేత్రములో పరిశోధన పద్ధతులు
(Lab Area Reserach Methods)

శ్రీమతి. రెహనా రఫత్
ప్రిన్సిపాల్
సమర్పణః ఆర్. విద్యాసాగర్
లెక్చరర్
డైట్,నల్లగోండ.

ప్రస్తుతం జనం పరుగిడేది పరిశోధన యుగంలో అన్ని రంగాలు పరిశోధనకు పట్టం కట్టాయి. తద్యారా సమాజం సర్వతో ముఖాభివృద్ధిని సాధించి ప్రగతి పధం వైపు సాగి పొతుంది. దీనికి నేటి వైజ్ఞానిక దృక్పధమే కారణం అని చెప్పవచ్చు.

పరిశోధన అంటె వెదకడం, అన్వేషించడం అని అర్థము. ఒక విషయాన్ని నిశితంగా, సమగ్రత చేసే అన్వేషనా యత్నల పరిశోధన. ఒక అం శాన్ని వైజ్ఞానిక దృక్పధంతో క్రమ పద్ధతిలో అన్వేషించి వాస్తవికతను అందించి, నూతన సిద్ధాంతాన్ని ప్రతి పాదించడం. అజ్ఞానం నుంచి జ్ఞానానికి చేసే ప్రయత్నమే పరిశోధన. నిజస్థితిని తెలుసు కోవడానికి చేస్తున్న ఏ ప్రయత్నం మైనా పరిశోధనగా భావించవచ్చు.

ఒక పాఠశాల, లేదా పాఠశాల సముదాయం, మండలం మరియు ప్రయత్నమే జిల్లా విద్యా ప్రయోగ క్షేత్రముగా విస్తృత రూపు దిద్దు కోనుటకు పరిశోధన పద్ధతులు ఏక్కువగా తోడ్పాటు నివ్వగలవు.

పరిశోధనాలో ఎన్ని రకాలున్నాయో చెప్పడం కష్టం. ఇప్పటి వరకు వచ్చిన పరిశోధనలను వర్గీకరించి దాని ఆధారంగా పరిశోధన రకాలను చెప్పడం మరింత కష్టం. ఎందు కంటే ప్రతి పరిశోధన తనకు తాను ఒక ప్రత్యేక విలక్షణ తత్వాన్ని కలిగి ఉంటుంది. ముఖ్యముగా ప్రయోగ క్షేత్రములోని సమస్యలు ప్రతి సమస్య ఒక

విభిన్న దృక్పథము కలిగి యుండి విలక్షణాత్వాన్ని ప్రస్ఫుటిస్తుంది. కాని కొన్ని పరిమితుల్ని దృష్టిలో ఉంచుకుంటూనే స్థూలంగా పరిశోధనలను రెండు విధాలుగా విభజింపవచ్చు. అవి.

1. పరిమాణాత్మక అధ్యయనము

(Quantitative Study)

2. గుణాత్మక అధ్యయనము

(Qualitative Study)

పరిమాణాత్మక అధ్యయనములో దత్తాంశాలను సంఖ్యాపరంగా విశ్లేషించ వచ్చు. మరియు గుణాత్మక అధ్యయనములో సంఘటనలను, వ్యక్తులను సంఖ్యాపరమైన దత్తాంశములను ఉపయోగించకుండా శాస్త్రీయంగా వివరించవచ్చు. దీనిలో వ్యక్తుల ప్రతి స్పందనలను జాగ్రత్తగా,తార్కికంగా, జాగరుకతతో విశ్లేషించడం జరుగుతుంది.

3. ప్రయోగ క్షేత్ర పరిధిలో గల సమస్యలను పరిశోధించుటకు సమస్యలను సూక్ష్మస్థాయిలో స్వతంత్రముగా లేదా సమన్వయం గా అధ్యయనం చేయుటకు విషయాంశముల అధారముగా పద్ధతులను ఎన్నుకోబడుతుంది.

ప్రస్తుత కాలంలో పరిమాణాత్మక పరిశోధన కన్నా గుణాత్మక పరిశోధనను ఏక్కువగా ఉపయోగిస్తున్నారు.

చాలా మంది పరిశోధకులు ఈ క్రింది విద్యాపరిశోధన పద్ధతులను అంగీకరిస్తున్నారు. అవి

1. ప్రయోగాత్మక పద్ధతిః- ఇందు ముందుగానే జరగ బోయే సంఘటనలను ఊహించిడానికి వాటి సంభవాన్ని నియంత్రించడానికి వీలుగా సంబంధాలను అన్వేషించే ప్రయత్నం చేస్తుంది.

' జాగ్రత్తగా నియంత్రించిన పరిస్థితిలో ఏమి జరుగుతుంది లేక ఏముంటుంది అని వివరించేది విశ్లేషించేది' ప్రయోగాత్మక పద్ధతి.

విద్యా పరిశోధనలో ప్రయోగాత్మక పద్ధతి శాస్త్రీయ ప్రయోగశాల మొక్క శాస్త్రీయ పద్ధతిని అను ప్రయుక్తం చేయడం, అన్వయించడం, శాస్త్రీయ పరంగా చూస్తే ఈ పద్ధతి చాల ఖచ్చితమైనది.

ఈ పద్ధతి జె. యస్. మిల్ అందించిన ఏకైక చర సూత్రం. ఈ సూత్ర ప్రకారం రెండు సన్నివేశాలు అన్ని విధాల ఒకే మాదిరిగా ఉన్నట్లయితే, ఏదో ఒక సన్నివేశానికి ఒక అంశాన్ని కలిపిన లేక తీసివేసిన ఏర్పడే తేడాను అవికలుపుట లేక తీసివేయుట వలన జరిగే ఫలితంగా చెప్పవచ్చు. కావున ఈ పద్ధతిని అవసరమయ్యే అన్ని కారకాలను నియం త్రించే ప్రయత్నంగా చెప్పవచ్చు.

ప్రయోగంలోని వివిధ రకాలు-

1 యత్న-దోష ప్రయోగం

2. నియంత్రించిన పరిశీలనాధ్యయము

3. సహజ ప్రయోగం

4. ఎక్స్-పోస్ట్ ఫాక్టో ప్రయోగం

5. ప్రయోగశాల ప్రయోగం

2.సర్వే పద్ధతిః- ఇది విస్తృతంగా వాడుకలో వున్న పద్ధతి. ఇది పరిశోధనలలో నున్న ఆన్వేషణాంశాన్ని నిర్ధారించే యత్నం చేస్తుంది.

ప్రధానమైన ప్రయోగక్షేత్ర విద్యా సమస్యలకు పరిష్కారాలను సూచించు దిశగా వివరించుట, పోల్చుట, ప్రామాణికరించుట, వర్గీకరించుట, మూల్యాంకనం చేయుట, సాధారణికరించుట మొదలైన అంశాల్ని అందిస్తుంది.

ఇందుకు మూడు రకాలుగా సమాచారాన్ని సేకరించుట:

1. ప్రస్తుత స్థితిలోని ముఖ్యాంశాలను అధ్యయనం చేసి విశ్లేషించుట ద్వార ఏమి ఉందో తెలుపుతుంది.

2. ఇతర ప్రదేశాలలో ఉన్న పరిస్థితులను లేక నిపుణులు ఏది అభిలషణీయంగా పరిగణిస్తారో దానిని అధ్యయనం చేయడం ద్వారా లక్ష్యాలను స్పష్ట పరచుట ద్వారా మనకు ఏమికావాలో తెలుపుతుంది.

3. ఇతరుల అనుభవాలు నిపుణుల అభిప్రాయాల ద్వారా లక్ష్యాలను సాధించటానికి వీలయ్యే మార్గాల్ని కనుగోనుటం ద్వారా లక్ష్యాలను ఎలా చేరుకొవాలో తెలుపుతుంది.

3. చారిత్రక పద్ధతిః- ఈ పద్ధతి గతానికి సంబంధించినది. గతంలోని వాస్తవాల ఆధారంగా ప్రస్తుత దృక్కోణాన్ని చూపే ప్రయత్నం చేస్తుంది.

ఈ పద్ధతి మానవ విజయాల (సాధనపై) అర్ధవంతమైన నమోదు, ప్రస్తుతాన్ని అర్ధం చేసుకోవడం, కొంతవరకు భవిష్యత్తును ఊహించి తెలుపడంలో సహాయ పడుతుంది. శాస్త్రీయ పద్ధతిని అనువర్తించి గత సంఘటనలను వివరించి విశ్లేషించడం జరుగుతుంది.

ఇంకా ఈ పద్ధతిలో విద్యా సమస్యకు సం బంధించిన ప్రయోగ క్షేత్ర పూర్వపు అం శాలను తిరిగి పరిశీలించే ప్రయత్నం చేస్తుంది. ప్రస్తుత కాల సమస్యలను అర్ధం

చేసుకోవడానికి విద్యారంగానికి సంబంధించిన విద్యాతత్వ సూత్రాలు, ప్రాథమిక,ప్రాథమికొన్నత విద్య, అత్యున్నత విద్య మొదలైన వాటిలోని చారిత్రక సమాచారం, ప్రయోగ క్షేత్ర పరిశోధనకు తోడ్పడుతుంది.

4. పరిశీలన పద్ధతిః- ప్రాథమిక పరిశోధన సాధనాల్లో ' పరిశీలన' ముఖ్యమైన అంశం. ' ఒక అంశాన్ని పూర్తిగానూ నిశితంగానూ చూడడం, చూస్తున్నపుడు ఒక ప్రత్యేక ఉద్దేశంతో చూడడం చూస్తున్నవారు తాము అందులో పూర్తిగా లీనం కాకుండా చూడడం' అని పరిశీల్న నిర్వచనం ఎమ్. హెచ్.గోపాల్ గారు చెప్పారు. పరిశీలన అంటే పంచేంద్రీయాల ద్వార తెలుసుకుంటున్న ప్రజ్ఞా విశేషాలే.

విషయ సామాగ్రి సేకరణలో ముఖ్యంగా క్షేత్ర పర్యటనలో ప్రత్యక్ష పరిశీలన పద్ధతి పాటించడం వల్ల ప్రయోగక్షేత్ర పరిశోధనలలో మంచి ఫలితాలను ఎదురు చూడవచ్చు.

అధ్యయన సమాచార సేకరణ సాధనాలు

(Tools of study)

Principal
DIET, kammam

పరిశోధన చేయడంలో మనం అనేక సమాచార సేకరణ సాధనాలు ఉపయోగిస్తాం. వీటి ఆధారంగా లాబ్ ఏరియాలో మనం చేయదలచు కున్న సమస్యల సాధన కోసం వీటిని అమలు చేసి, వాటి ఫలితాలు విశ్లేషణ ద్వారా సమస్య సాధనకు అనువైన సుచనలు కనుగోన వచ్చును. వీటిలో ముఖ్యమైనవి.

1. **ప్రశ్నావళి** (Questionnaire): వీటిని వ్యక్తిత్వ అంచనాలలో ముఖ్యమైనది. తరచు వాడే పదతి ఇది. విద్యారంగం లో ఎదురవుతున్న అనేక అం శాలకు సం బందించిన సమాచారం దీని ద్వారా సేకరించవచ్చును. విషయానికి సం బంధించిన అనేక ప్రశ్నలు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ప్రశ్నకు ఎదురుగా అవును/కాదు సం దిగ్ధం అన్నదానికి లేదా అవును/కాదు అనేదానికి జవాబు ఇవ్వడం జరుగు తుంది. ప్రశ్నావళి రెండు రకాలుగా ఇవ్వవచ్చును.

1. **నిర్ధారిత ప్రశ్నావళి (closed form of Questionnaire)**ఈ ప్రశ్నావళిలో అవును, కాదు, సందిగ్ధం అనే మూడింటిలో ఒకటి తప్పని సరిగా ఎంపిక చేయాలి.

2. **స్వేచ్ఛా పూరిత ప్రశ్నావళి** (opcn ended Questionnaiare)దీనిలోని ప్రశ్నలకు స్వేచ్ఛగా సమాధానాలు వ్రాయవచ్చును, వ్యక్తి తన అభిపాయములను విశదీకరించడానికి వీలుంటుంది.

అభిప్రాయ శోధికః-

విద్యా సం బంధమైన లేదా నిర్వహణ సంబంధమైన కోన్ని ముఖ్యమైన విషయాలపై వ్యక్తుల అభిప్రాయములు లేదా నమ్మకాలను అధ్యయనం చేయడానికి అభిప్రాయ శోధిక ముఖ్యసాధనం గా ఉపయోగిస్తాం.

విద్యార్థుల ప్రవర్తన అతి సం క్లిష్టమైనది. మరియు వ్యక్తులు ఏమినమ్ముతారు? ఎలా భావిస్తారు? అనేది అంచనా వేయడం చాలా కష్టం. కనుక వారి నమ్మకాలు భావనలు మరియు ఆలోచనా విధానంపై ఆధారపడవసిందే.

ఇందులో వ్యక్తులు వ్యక్త పరిచే ప్రతి చర్యలను బట్టి పరిశోధకులు అభిప్రాయాలను సేకరించి వాస్తవ అభిప్రాయాలను అంచనా వేయగలుగుతాము.

ప్రశ్నావళులలాగానే ఉన్నప్పటికి అభిప్రాయ శోధికలు ఒక విషయంలో తేడాను కనబరుస్తాయి. ప్రశ్నావళిలో అన్ని రకాల సమస్యల ను విశ్లేషణ లో ఉపయోగిస్తాము కాని అభిప్రాయ శోధికలు వ్యక్తిత్వ అంచనాకు దోహదపడతాయి.

3. వైఖరి మాపనిః-

దీనిని వ్యక్తుల, విషయాల, వస్తువల గురించి వ్యక్తి ప్రత్యేక పద్ధతిలో ఆలోచంచే ప్రత్యక్షించే, ప్రవర్తించే విధానమే వైఖరి. వ్యక్తుల వైఖరులను కోలిచే వాటినే మాపనులు అంటారు. కొన్ని ముఖ్యమైన వైఖరి మాపనులు

1.థర్స్టన్ వైఖరి మాపనిః- ఒక విషయం పట్ల అనుకూల, ప్రతికూల అభిప్రాయాల కు సంబంధించిన అనేక ప్రవచనాలు సేకరించిన తరువాత అనుభవం గల నిర్ణేతలకు ఇస్తారు. వీటిలో అనుకూల స్థాయి నుంచి ప్రతికూల

స్థాయి వరకు స్పష్టమైన తారతమ్యాలు ఉండేవిధంగా అమర్చినిర్ణేతలు ఇచ్చిన విలువలను మాధ్యమికాన్ని గణన చేసి మాపని విలువను నిర్ణయిస్తారు. ఈ విధంగా తయారైన స్కేలు లోని (మాపని) అంశాలు ప్రమాణీకృతం చేసే ప్రయత్నం చేస్తాయి. దీని సహాయం తో వైఖరులను గణన చేస్తారు.

2. లైకర్ట్ వైఖరి మాపనిః- ఈ మాపని ఎక్కువగా వైఖరులను మాపనం చేసేందుకు విస్తారంగా ఉపయోగిస్తున్నరు. అంగీకారాన్ని లేదా వ్యేతిరేఖతను తెలియజేసే 5 ఐచ్చికాలు నిర్దేశితమై ఉంటాయి. అంతర్గతంగా అంశాలు అమర్చబడి వైఖరుల భేధాలు తెలియజేస్తాయి.

ఉదాహ- విద్యా విధానంలో 'డి' గ్రేడు పిల్లల స్థాయిని పెంచుటకు స్వయం అభ్యసన కృత్యాలు ఉపయోగ పడతాయి అను అంశము పై ఉపాధ్యాయుల వైఖరులు తెలుచుకోనుటకు ఒక ప్రశ్న ప్రవచనం ఇచ్చి దాని ఎదురుగా ఐదు ఐచ్చికాలను పొందుపరుస్తారు.

ప్రశ్న	'డి' గ్రేడు పిల్లల అభివృద్ధి కి స్వయం అభ్యసన కృతాలు ఉపయోగపడతాయి,	1	2	3	4	5
		ధృడంగా అంగీకరిస్తాను,	అంగీకరిసాను	తటస్థం	వ్యతిరేకిస్తాను	ధృడంగా వ్యతిరేకిస్తాన

3.సోషల్ డిస్టెన్స్ స్కేలుః- బోగార్డ స్ ప్రతిపాదించిన ఈ మాపని లో ఒక వ్యక్తి లేదా ఒక సముహం నుంచి ఒక విషయం ఏ స్థాయి వరకు అంగీకరించడమైనదో లేదా తోసిపుచ్చడం. జరిగిందో మాపనం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

ఉదాః- ప్రాథమిక స్థాయిలో CLAPS ప్రోగాము ద్వారా వెనుకబడిన పిలలలో గుణాత్మక విద్యను పెంపోందించింది, స్కూలు కాంప్లెక్సుల ద్వారా మానవ వనరులు, భోధనా సామాగ్రి వినియోగము పెరుగుతుంది, వంటి విషయాలను ఉపాధ్యాయుల, మండలవిద్యాధికారుల అభిప్రాయాలను మాపనం చేయవచ్చును.

4.శోధన సూచిక (Interviews)

ఇది సులభమైనది. ఇందులో అనేకమైన ప్రవచనాల పట్టిక లేక అంశాల పట్టీకపై వ్యక్తి తనకు సం బందించిన అంశాలను లేక ప్రవచనాల్ను టిక్() మార్కుతో గుర్తిస్తారు.

5.నిర్ధారణ మాపనులుః-

ఒక వ్యక్తి గురించి లేదా విషయం గురించి ఇతరులు ఏర్పరచుకోనే అభిప్రాయాలను తెలుసుకోనేవే నిర్ధారణ మాపనులు. ఈ మాపనిలో మూర్తిమత్వ లక్షణాలకు సంబందించిన వాక్యాలుంటాయి. ప్రతివాక్యం ఎదురుగా సమాన అంతరాలతో బిందువు లుంటాయి. ఈ బిందువులు చేసి సంఖ్యలో ఉంటాయి. ఇవి.3,5.7. బిందువులు. బిందు మాపని మద్యలో తటస్థ వర్ణన ఉంటుంది. దీనికి ఒక పార్శ్వంలో ధనాత్మక ఆరోహన క్రమం లో బిందువులు ఉంటాయి. వేరోక పార్శ్వం లో రూణాత్మక అవరోహణ క్రమంలో బిందువులు ఉంటాయి. ఉదా. ఒక వ్యక్తి లోని ఔదార్యం, నాయకత్వం, నిజాయితీ అంచనా వేయడానికి బిందుమాపని క్రింది విధంగా ఉంటుంది.

1	2	3	4	5	6	7
అత్యుత్తమం,	చాలా బాగుంది	బాగుంది	తటస్థం	సగటుకు తక్కువగా	హీనంగా	చాలా హీనంగా

నిర్ధరణ మాపనులు రెండు రకాలు..అవి

1. స్వీయ నిర్ధారణ మాపనులు (Self Ratings)

2. ఇతరులచే నిర్ధారణ మాపనులు (Rating by others)

6.దత్తాంశ పట్టికః-

చాలా పరిశోధనలలో పరిశోధకులు వ్యక్తులు లేక సంస్థల గూర్చి కొన్ని యదార్థ సమాచారాలను సేకరించవలసి ఉంటుంది. ఇలాంటి సమాచార సేకరణలో దత్తాంశ పట్టీకలు ఉపయోగపడతాయి. సమాచార సేకరణలో వ్యక్తి గత నిర్ణయాలు లేవు కాబట్టి ఏవరైనా సమాచారాన్ని భర్త చేయవచ్చును.

ఉదాః- 1. పాఠశాలలోని గదుల సంఖ్య

2. కుర్చీల సంఖ్య

3. టేబుళ్ల సంఖ్య

4. ఎప్పుడు స్థాపించబడింది.

5. ప్రధానోపాధ్యాయుని పేరు.. మొ.. వి..

7. మానసిక పరీక్షలు

మానసిక లక్షణాం శాలను పరిమాణాత్మకంగా అంచనావేయడానికి ఉపయోగించే ప్రమాణిక పరీక్ష లే మానసిక పరీక్షలు. ముఖ్యంగా ప్రజ్ఞా, మూర్తి మత్వ లక్షణాం శాలు అభిరుచులు, సహజ సామర్థ్యాలు,సృజనాత్మకత మొదలైన కారకాలను అధ్యయనం చేయడానికి ఈ పరీక్షలు ఉపయోగపడతాయి.

8. సాంఘిక మితిః- దీనిని జె.ఎల్. మొరేనో ప్రతిపాదించారు, ఇది ఒక సముహంలో ఆకర్షణ , వికర్షణ, సాంఘిక సం బందాలను చూపే పద్ధతి. ప్రతి సభ్యుడు ప్రతి ఇతర సభ్యునికి అనుకూల, వ్యేతిరేక వర్ణనల ను చేస్తారు. ఈచేసిన ఫలితాలను సోషియోగ్రామ్ ద్వారా ఎక్కువ అనుకూల వర్ణనలు గల వ్యక్తిని స్టార్ అని తక్కువ గణనలు వచ్చిన వ్యక్తిని ఏకాకి అని అందురు.

9. పరిపృచ్ఛాః- (Interview)

ఇది ముఖా ముఖి గా జరిగే చర్య. ఇందులో పరిపృచ్ఛకుడు (Interviewer) కొన్ని ప్రశ్నలను ముందుగా తయారు చేసుకోని ఆ ప్రశ్నలను పరిపృచ్ఛితునికి (Interviewee) చేసి తను ఇచ్చిన జవాబులను బట్టి వాని మూర్తిమత్వాన్ని అంచనా వేస్తారు. ఇందులో ముఖ్యంగా పరిపృచ్ఛకుడు పరిపృచ్ఛితునితో మంచి అవగాహన ఏర్పరచుకోవాలి. పరిపృచ్ఛలలో నిర్ధారిత, అనిర్ధారిత, స్వేచ్ఛాపూరిత, పీడన సహిత అనే రకాలు ఉంటాయి.

10. పరిశీలనఃా-

జంతువుల, మానవుల ప్రవర్తనను జాగ్రత్తగా గనమించడాన్ని పరిశీలన అంటారు. పరిశీలించడం అంటే విషయ నిర్ధిష్టతతో, సన్నద్ధతతో, ఆసక్తి తోను చూడడం. ఒక వ్యక్తి ముందుగా నిర్ణయించుకోన్న పరిశీలనాం శాలను సన్నద్ధతతోను, ఆసక్తి తో ను చాలా స్పష్టంగా, నిశితంగా చూడటాన్ని, పరిశీలన అని నిర్వచించవచ్చు.

పరిశీలనలో సహజ పరిశీలన, నియంత్రిత పరిశీలనలో, సంచరిత పరిశీలన అసంచరిత పరిశీలన అనుకొన్ని పరిశీలన రకాలు ఉన్నాయి.

11. నివేదికల విశ్లేషణ:-

గుణాత్మక పరిశోధనలలో సాధారణం గా ఒక విషయాన్ని గుణాత్మక వివరణ ద్వారా సేకరిస్తారు. దీని కొరకు రకరకాల నివేదికలను విశ్లేషణ చేయవలసి ఉంటుంది. వివిధ విషయాలను వేర్వేరు కోణాల్లో చాలా లోతుగా వెతకడానికి నివేదికలు దోహదం చేస్తాయి. **ఉదా:-** సర్క్యులర్లు, నోటిఫికేషన్లు, విధానాలు, చర్చల రికార్డులు మనకు అనేక విషయాలలో ప్రముఖ పాత్రను పోషిస్తాయి, అలాగే సమాచార సేకరణలో ఉపయోగిస్తారు.

నమూనా పత్రాలు(Formats)

ప్రతి జిల్లా విద్యాశిక్షణా సంస్థకు అనుబంధంగా ఒక ప్రయోగ క్షేత్రాన్ని ఎన్నుకొని విద్యారంగంలో దైనందిన జీవతంలో ఎదురయ్యే సమస్యలకు సమాధానాలను లేదా పరష్కార మార్గాలను కనుగొటకు ప్రయోగ క్షేత్రము ఎంతగానో ఉపయోగపడు తుందని విద్యావేత్తలందరు నొక్కి వక్కాణిస్తున్న విషయం అందరికి సుపరిచితమే కదా! ప్రయోగ క్షేత్రాలు అవసరమైనచో ఒకటికి మించి కుడా ఉండవచ్చునని వేరుగ చెప్పనవసరము లేదు.

ప్రయోగక్షేత్రములో చేపట్టబోయే విషయాలకు లేదా సమస్యలకు సంబంధించి ఒక నమూనా పత్రాన్ని రూపొందించు కొన్నచో సులభంగా విషయాలను రాబట్టుకోవచ్చును. సమస్యకు సంబంధించి అనువైన ఫార్మాట్లులను రూపొందించుకొనుట చాలా ముఖ్యమైన అంశంగా పరిగణించాలి. అలా రూపొందించుకొనుట వలన విలువైన లేదా ముఖ్యమైన సమాచారాన్ని తప్పకుండా సేకరించుకొనుటకు వీలవుతుంది. ఇట్టి నమూనా పత్రాల వలన సమస్యను చక్కగా అర్థం చేసుకొనుటయే కాకుండా సులభంగా విషయాలను క్రోడీకరించవచ్చును.

ప్రయోగక్షేత్రంలో వినియోగించే నమూనా పత్రాలు, సాధారణంగా మూడురకాలుగ ఉంటాయి. అవి.

1. మూల్యాంకన అధ్యయనము**(Evaluation Study)**

2.చర్యాత్మక పరిశోధనా అధ్యయనము లేదా క్రియాశీలక ✓

పరిశోధనలు **(Action Reserch Study)**

3. ప్రయోగాత్మక పరిశోధన**(Experimentation**

మూల్యాంకన అధ్యయనముః-

ప్రభుత్వము విద్యా వ్యవస్థలో అనేక వినుత్న కార్యక్రమాలను అమలు పరస్తున్న విషయం తెలిసినదే. పిల్లల నమోదు, పిల్లలను బడిలో నిలుపుటకు మరియు గుణాత్మక విద్యా నందించుట మరియు సమాజ అవసరాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని అనేక కార్యక్రమాలను రూపొందించు చున్నారు.

మన ఆంధ్రరాష్ట్రములో మధ్యాహ్నన భోజన పథకము, నమోదు కార్యక్రమాలు, కొహర్టు అధ్యయన పరిశోధనలు, పిల్లల అభ్యసన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, చదువు, ఆనందించు మరియు అభివృద్ధిచెందు (ఊఆఉ) కార్యక్రమము, గ్రేడింగు విధానము, కంఫ్రూటరు ఆధారిత అభ్యసన కార్యక్రమము (ఈఆఁ), బాలికల విద్య మొ.. కార్యక్రమాలు ఎన్నో అమలు చేయబడుచున్నవి. జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థ మరియు తదితర క్స్హే స్థాయి అధికారులు ఇట్టి కార్యక్రమాలను అమలు చేయుటకు సహాయ సహకారాలను అందించుచున్న విషయము తెలిసినదే.

3. వివిధ రకాల కార్యక్రమాలు ప్రభావము ఫలితాలు ఎట్లున్నాయో తెలిసికొనుటకు ఆశించిన ఫలితాలు అందుతున్నాయో లేదో కనుగొనుతకు ప్రయోగ ములో మూల్యాంకనా అధ్యయనాలను చేపట్టుటకు ఈ క్రింది నమూనా పత్రాన్ని వినియోగించుకొవచ్చు.

1. శీర్షిక
2. ఉపోద్ఘాతము
3. ప్రాముఖ్యత మరియు అవసరము

4. మూల్యాంకన అధ్యయన లక్ష్యాలు

5. ప్రతిచయనము

6. అధ్యయన విస్తృతి లేదా పరిధి మరియు పరిమితులు

7. పరికరాలు లేదా పనిముట్లు

8. విషయ సేకరణ

9. విషయ విశ్లేషణ

10. ఫలితాలు, తదుపరి ప్రతిపాదనలు.

చర్యాత్మక పరిశోధన

ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తరగతి గదిలో అనేక రకాలైన సమస్యలు ఎదుర్కొంటూ ఉంటారు. బోధానాభ్యసన ప్రక్రియ లో అనేక విషయాలకు, సమస్యలకు పరిష్కార మార్గాలను ఉపాధ్యాయులు కనుకొనుటకు చర్యాత్మక పరిశోధన తోడ్పడుతుంది ప్రయోగక్షేత్రములో సమస్యలకు గల కారణాలేమిటో, కార్యకారణ సంబంధాలు ఎలా ఉన్నాయో, పరిష్కార మార్గాలను పరీక్షించి పరిశీలించుటకు వీలవుతుంది.

చర్యాత్మక పరిశోధన వలన ఉపాధ్యాయుల, అధ్యాపకుల వృత్తి నైపుణ్యాలను పెంపొందించుటకు వీలుపడుతుంది. తద్వారా విద్యార్థుల అభ్యసన సమస్యలను పరిష్కరించవచ్చు. విద్యా విషయాలలో ఉన్న సమస్యలకు నిశిత పరిశోధనల ద్వారా పరిష్కార మార్గాలను అన్వేషించవచ్చు. కనుక చర్యాత్మక పరిశోధన ఉపాధ్యాయునికి దిశా నిర్దేశ్యములను చేస్తుంది.

నిత్య జీవితంలో ఉపాధ్యాయుడు తరగతి గదిలో ఎదుర్కొనే సమస్యలకు పరిష్కార వేదికగ ప్రయోగక్షేత్రము ఉపయోగపదుతుంది. సూక్ష్మ స్థాయిలో ఎదుర్కొనే సమస్యలకు సమాధానాలను కనుగొనుటకు ప్రయోగక్షేత్రము కార్యస్థానమవుతుంది. ఉపాధ్యాయునిలో ఆత్మస్థైర్యము, విశ్వాసము పెంపొందించుటకు వీలు పడుతుంది. విద్యార్థుల సమస్యలకు పరిష్కార మార్గాలను సూచిస్తుంది. పరిష్కార మార్గాలకు వేదికగా ప్రయోగక్షేత్రము ఉపయోగపడుతుంది అనేక పరిశోధనలుచేపట్టుటకు వీలుపడుతుంది.

చర్యాత్మక పరిశోధనలు చేపట్టుటకు ఈ క్రింది నమూనా పత్రమును ఉపయోగించుకోవచ్చు.

1. శీర్షిక లేదా ప్రకల్పన శీర్షిక
2. సమస్యా రంగము
3. సమస్య నిర్దిష్టత
   - సమస్యలోని ప్రత్యేకత
4. సమస్యకు గల కారణాలు
5. సమస్యను సాధించుటకు తోడ్పడే ముఖ్యమైన అంశాలు
6. సమస్య- దత్తాంశాలు
7. చర్యాత్మక నమూనా
8. మూల్యాంకణా ప్రభావము
9. కాల పరిమితి
10. వ్యయ పరిమితి.

ప్రయోగాత్మక పరిశోధనలు - పరిశోధన అధ్యయనాలు

ఒక సమస్యకు గల కార్యకారణ సంబంధాన్ని అవగాహన చేసికొనుటకు ప్రయోగాత్మక పరిశోధన ద్వారా వీలుపడుతుంది. జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థ ఉపన్యాసకులు వారికిగల వినూత్న భావాలను పరీక్షించుటకు ప్రయోగక్షేత్రము ఒక ముఖ్య భూమికగ (క్షేత్రము) ఉపయోగపడుతుంది. ప్రయోగ క్షేత్రములో పరీక్షించి విశ్వసనీయతను పెంపొందించవచ్చు. పరీక్షించుకుండా విషయాలను తరగతిగతిలో అమలు పరుచుట రుద్దడమే అవుతుందికాని సత్ఫలితాలనివ్వవు. ఉపాధ్యాయులు తమ నూతన లేదా వినూత్న భావాలను లేదా ఊహలను క్షేత్రస్థాయిలో పరీక్షించి సత్ఫలితాలు యిచ్చిన వాటిని అమలు చేయవచ్చు.

ఒక్కోసారి విద్యావిషయములో పరీక్షించుట చాలాకష్టముగా ఉంటుంది. కారణము మేమనగా విద్యావిషయాలను మానవులు లేదా విద్యార్థుల మీద పరీక్షించవలసి యున్నందువలనే. విద్యార్థులతో ప్రత్యక్ష సంబంధముతో ఉపాధ్యాయులు మెలగ వలసి ఉంటుంది. కనుక నూతన విషయాలనే ప్రయోగక్షేత్రములో ప్రవేశపెట్టి పరీక్షించి సత్ఫలితాలు యిచ్చిన వానినే అమలు చేయడం ద్వారా విద్యావిధానాన్ని పటిష్ట పరచవచ్చు.

ఈ క్రింది నమూనా పత్రాన్ని అనుసరించవచ్చు

1. శీర్షిక లేదా పరికల్పన శీర్షిక

2. సమస్య ను నిర్వచించుట

3. అధ్యయన లక్ష్యాలు

4. అధ్యయన పరిధి మరియు పరిమితి

5. దత్తాంశాలు

6. పరిశోధనా ప్రశ్నలు

7. ఆశించిన ఫలితాలు

8. అధ్యయన పద్ధతులు- ప్రయోగాత్మక నమూన

9. ప్రయోగాత్మకత- దత్తాంశాల సేకరణ

10. విషయవిశ్లేషణ

11. కనుగొన్న విషయాలు-సలహాలు - సిఫారసులు

12. కాల పరిమితి

13. వ్యయ పరిమితి

కె. లోకనాధం
ప్రెసిడెన్సీ చిల్లులు

నివేదిక సమర్పణ

శ్రీ. ఎస్. కరీముల్లా బాష
ప్రిన్సిపాల్,డైట్,రాయచోటి,కడప

- పరిశోధనలో అతి ముఖ్యమైన భాగము ' నివేదిక సమర్పణ' అని వేరుగా చెప్పక్కర్లేదు. దేహములో గుండె వంటిది.
- పరిశోధనాక్షేత్రములో డాక్యుమెంటేషన్ చాల ముఖ్యమైనది. ఇందులోగమనించిన విషయాల క్రోడీకరించుట మరియు అర్హులైన వారందరికి విషయాలపై అవగాహన కొరకు పంపకం చేయుట.
- పరిశోధన పరిధి, చేయువిధానము, నివేదికను వ్రాయడం పరిశోధనలో ముఖ్యాంశాలు అవుతాయి. శాస్త్రీయ పరంగా ఒక సమస్యను ఎంపిక చేసి, దాని పరిష్కార మార్గాల అన్వేషణ అనేది ప్రముఖ పాత్ర వహిస్తాయి.
- నివేదిక సమర్పణలో ఈ క్రింది అంశాలు ప్రధాన పాత్ర వహిస్తాయి. అవి.

1. ఉపోద్ఘాతము:-

గతంలో జరిగిన పరిశోధనల ద్వారా తెలియని తరగతి అంశాల గూర్చి సమస్యగా తీసికొంటాము.

2. సమస్యను ఎంపికచేయుట:- గతంలో ఎంపిక చేయబడని తరగతి సమస్యను ఇప్పుడు తీసికొని పరిష్కరించే మార్గాల గూర్చి ఆలోచించే ప్రయత్నం.

3. లక్ష్యముల నిర్దేషణ:-

ఒక సమస్య గూర్చిన కొన్ని ఉపయోగాల గూర్చి మనస్సులో తలస్తూ ఒక పరిధిని నిర్ణయించి అందులో సాధించదలచిన రెండు, మూడు సామర్థ్యాల గూర్చి కొన్ని లక్ష్యముల నిర్దేషించుకుంటాం.

ఉదా.. ఒక తరగతిలో ఒక సబ్జక్టు చెప్పుటలో ఒక పీరియడులో సాధించదలచిన నైపుణ్యాలు, సామర్థ్యాల గూర్చిన నిర్దేషణ

4. ప్రయోగక్షేత్ర కృతాలు:-

1. పాఠశాల పరంగా, తరగతి పరంగా, సబ్జక్టు పరంగా
2. ప్రత్యేక లక్ష్యాలు (ప్రార్థనాఅసెంబ్లీలో మొద..)
3. మధ్యాహ్న భోజన పధకం మొద..లగు ప్రొగ్రాములు
4. ప్రయోగక్షేత్ర పరిధి, సాంపుల్ ఎంపిక (5 పాఠశాలల్లోని 5 వ తరగతి పిల్లలు)

5. ప్రయోగ పద్ధతులు:-

1. వివరణాత్మక పద్ధతి
2. ప్రయోగాత్మక పద్ధతి
3. వ్యక్తిగత / ఒకే అంశం పై ప్రయోగాలు
4. చారిత్రాత్మక పరిశోధన
5. సమాజ ప్రధానమైన పరిశోధన మొద...
6. చర్యాత్మక పరిశోధన
7. పరిస్థితులల్లో పరిశోధన **(Situational)**

6. ప్రయోగ సాధనాలు **(Tools)**

1. ఇంటర్వ్యూలు - పత్రాలు 1.వ్యక్తి గతం

2. గ్రూపు

2. పరిశీలనా పత్రాలు

3. సాధించిన ఫలితాల **(Achievement)** పత్రాలు

4. తక్కువఖర్చుతో కూడిన వస్తువులు (పత్రాలు)

5. వస్తుసామాగ్రి ప్రొగుచేయడం

6. పజిల్స్ మొద...

7. పరీక్షలు (ఇంటలిజేంట్ టెస్టులు)

8. షె. కు. షె.తె, దళితులు, వెనుకబడిన కులాల వారు రెండు లేక మూడు భాషలు రానివారు

9. కాలనిర్ణ్య పట్టికలు

10. గ్రాఫు బొమ్మలు మొద..

7. విషయసేకరణ

8. విషయ విశ్లేషణ

9. ఫోటో గ్రాఫులు

10. బార్ బొమ్మలు

11. రెఫరెన్సు పుస్తకాలు/గ్రంధాలు/ రచనలు(**NCERT,SCERT** ముద్రణలు కూడ)

12. పాల్గొన్న విద్యాధికులు, రచయితలు, విషయనిపుణులు, జాతీయ విద్యాశిక్షణా సంస్థ, రాష్ట్ర విద్యాశిక్షణా సంస్థ, జిల్లా విద్యాశిక్షణా సంస్థ అధ్యాపకులు, ఉపాధ్యాయులు మొదలగువారు.

నివేదికలలో ముఖ్యంగా ఉపాధ్యాయుడు తీసికొన వలసిన జాగ్రత్తలుః-

1. సరళమైన నిత్యజీవితంలోఉపయోగించే భాష నివేదికలో చోటు చేసుకొవాలి.

2. నివేదిక సంక్షిప్తంగాను, ఖచ్చితంగాను ఉండాలి. చదువరులకు ఆకర్షణీయంగా ఉండేటట్లు జాగ్రత్త పడాలి.

3. విశ్లేషణ, అన్వయం, అమలు ద్యారా విస్తృతికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

4. నివేదికల తన అనుభవాలు పరిశోధనల అంశాలతో జోడించి చెప్పాలి.

5. నివేదిక శాస్త్రీయ ధృక్పధాన్ని పెంపోందించాలి దీని అమలు ఇతరులలో ఆలోచనా శక్తిని పెంపొందించి,వారిలో స్పూ ర్తికి దారి తీయాలి.

6. నివేధిక కేవలం తన పరిశోధన కు పరిమితం అవుతూ ఉపాధ్యాయుల్లో సాధారణీకరణకు ఏవిధంగా దారితీస్తుందో మార్గం తెలియజేయాలి.

Suggestive list of suggested problems:

అమలు పర్చుటకు వీలైన కార్యక్రమాలు

ఆదివాసులు (గిరిజనులు) గిరిజనేతరులు అని అనేక రకాల జాతుల వారు ఉన్నారు. వారి పిల్లలకు యిప్పటికీ విద్యా సౌకర్యాలు సరిగా అందటం లేదు. అందువల్ల వారి జీవితాలపై ఈ ప్రభావం చాలా ఉంది. అట్టి పిల్లల విద్యా స్థితిని సమీక్షించి వారిని పాఠశాలలకు తీసుకొని రావటానికి పాఠశాలలో వారు విద్యను కొనసాగించటానికి అవసరమైన అద్యయనాన్ని చేసి ఈ సమస్యకు తగిన పరిష్కారమును కనుగొనవలసి ఉంది.

1. తక్కువ నమోదు, తక్కువ నిలకడ మరియు తక్కువ గుణాత్మకత గల పిల్లల వివరాలు ప్రత్యేకంగా యస్.సి, యస్.టి మరియు మైనారిటి, మురికి వాడలు, మొదలగు ప్రాంతములకు చెందిన వారివి.

2. వలస పోయిన , పట్టణాలలో బలహీన వర్గాలు మొదలగు పిల్లల విద్యా సమస్యలు.

3. సర్వశిక్షా అభియాన్ కార్యక్రమ ప్రభావం పిల్లల గుణాత్మకత పై ముఖ్యంగా క్లాప్స్ అంశాలైన భాష మరియు గణితములలో.

4. కొన్ని వెనుకబడిన సమూహాలు విద్యా కార్యక్రమములలో పూర్తిగా పాల్గోనటం లేదు, ఎందుకు?

5. ఇ.సి,ఇ కేంద్రములందు నమోదయిన మొత్తము 1,47,036 మంది పిల్లలలో 76,548 మంది పిల్లలు మాత్రమే 1 వ తరగతిలో చేరినట్లు చెప్పబడినది. మిగిలిన పిల్లల సంగతేమిటి?

6. 2001-2002 నుండి 2006-2007 వరకు సంవత్సరాల తరబడి ప్రభుత్వ మరియు ప్రభుత్వ నిధులతో నడపబడుచున్న పాఠశాలలో సాధారణంగా నమోదు గణనీయంగా తగ్గుతూ వస్తోంటే ప్రవేటు పాఠశాలలలో నమోదు పెరుగూతు వస్తోంది.ఎందువల్ల?

7. 2000-01 నుండి 2006-07 వరకు సంవత్సరాల తరబడి ప్రాధమిక, ప్రాధమికోన్నత పాఠశాలలలో (అనగా 1 నుండి 6 వ తరగతుల వరకు) విద్యార్థుల ట్రాన్సిషన్ క్రమముగా పెరుగుతూవస్తోంది. కాని నూరు శాతం గాని నూరు శాతానికి సమీపిస్తోందడం గాని జరగటం లేదు. ఎందు వల్ల?

8. ఆంద్రప్రదేశ్ సమాచారమును ప్రాంతాల వారిగా పరిశీలించినప్పుడు కోస్తా ఆంద్ర మరియు రాయలసీమ ప్రాంతాల కన్నా తెలంగానా ప్రాంతము నందు అక్షరాస్యతా శాతం తక్కువ గాను, పెద్ద సంఖ్యలో బడి బయట పిల్లలు, ప్రాధమిక, ప్రాధమికోన్నత పాఠశాలల్లో విద్యార్థుల నిలకడ శాతం తక్కువగాను ఉంటుంది. ఈ సమస్య పరిష్కారానికి ఏ ఏ మర్గాలను సూచించాలి.

9. 8 గిరిజన భాషలలో 1,2 తరగతుల విద్యార్థుల కోరకు వారి నమోదు, నిలకడ, మరియు గుణాత్మకతల కోసం ప్రచురించబడిన ద్విభాష అచ్చు పుస్తకముల ప్రభావము పరిమాణాత్మకముగా గణించబడాలి.

10. పట్టణం లో ఉంటూ బడికి వెళ్ళి చదువుకునే అవకాశము లేని పిల్లల నమోదు, నిలకడల కోసం ప్రవేశ పెట్టిన ఇంటి ముంగిట పాఠశాలల ప్రభావము.

11. హరిజన, గిరిజన మరియు వెనుకబడిన జాతుల పిల్లలను ఆకర్షించిన కస్తూర్బా గాంధీ బాలికా విద్యాలయాలు బడి బయట గల ముసిలిమ్ బాలికలను ఎందుకు ఆకర్షించుటలేదు.

12. పాఠశాలలలో విద్యావాలంటీర్ల బోధన వల్ల విద్యార్థి గుణాత్మకత ప్రభావం.

13. సభ్యత్వ ప్రాధమిక, ప్రాధమికోన్నత పాఠశాలల పని తీరు వాటిపై నాయకత్వ పాఠశాల ప్రభావము.

14. పాఠశాలల గ్రంధాలయ సౌకర్యాల సర్వే.

15. గణిత బోధనా పద్ధతులు

16. పాఠశాల విద్యార్థులు తీరిక సమయాలలో నిర్వహించే కృత్యాలు

17. 5 సంవత్సరాల వయస్సు గల బాల బాలికల అలవాట్లు

18. సాధారణ ఇంగ్లీషు చదివే అలవాటు

19.మాతృభాషలో తప్పులు లేకుండా ఖచ్చితమైన విరామ చిహ్నాలనుపయోగిస్తూ వ్రాయగలగటం

20. సాంఘిక శాస్త్రము నందు మ్యాపు లో ప్రదేశములను గుర్తించ లేక పోవటం

21. ప్రాధమిక పాఠశాల విద్యార్థులలో సమయ పాలన

22. 1,2 తరగతులలో కథ చెప్పటం జరగడం లేదు, పూర్వ ప్రాధమిక విద్యలో ఇది ఒక సమగ్రమైన భాగమైనప్పటికి. ఎందువల్ల?

23. ఇంటిపని/ నియోజనములు/ పాఠశాలలోని పరికల్పనలు

24. ఆరోగ్యము, పరిశుభ్రతలపై ఉపాధ్యాయునికి 1 వ తరగతి విద్యార్థులకు మధ్య సమగ్రమైన సమాచారము లోపించడం.

25. ఉపాధ్యాయుని బడి బయట కృత్యములు.

26. పాఠశాల నిర్వాహణలో సామాజిక ఒత్తిడులు.

ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలను పటిష్ట పరచడానికి సూచనలు

జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థలు ఏర్పాటయిన తొలి రోజులలో ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలు సమర్థవంతంగా అమలు జరిగినట్లు అనేక సర్వేలు సూచిస్తున్నాయి. జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థలలో పూర్తి స్థాయిలో సిబ్బంది, ఇతర వనరులు అప్పుడు అందుబాటులో ఉండటమే ఇందుకు కారణంగా కనిపిస్తుంది. అయితే కాలక్రమంలో ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాల ప్రాధాన్యత ఆశించిన స్థాయిలో లేనట్లు తెలుస్తుంది. విద్యా రంగంలోని ఇతర సంస్థలైన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాథమిక విద్యా పథకం(APPEP),జిల్లా ప్రాథమిక విద్యా పథకం (DPEP)సర్వ శిక్షా అభియాన్(SSA/RUM)అప్పగిస్తున్న పరిశోధనా, మూల్యాంకన కార్యక్రమాలను మాత్రమే డైట్ చేపడుతూ వుంది. అందువల్ల జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థలను మరియు అధ్యాపకులను ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలలో చురుకుగా పాల్గోనేటట్లు చేయవలసిన ఆవశ్యకత ఎంతైనా ఉంది. ఇందు కోసం ఈ క్రింది కార్యక్రమాలను సూచించడం జరిగింది.

1. ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలు వ్యక్తి గత ప్రేరణా కార్యక్రమాలుగా పరిగణించబడాలి.

2. సంస్థ ప్రధానాచార్యులు స్వయంగా ఒకటి లేదా రెండు ఉపయుక్తమైన అధ్యయనాలను చేపట్టడం ద్వారా ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలను నిర్వహించడానికి అవసరమైన ప్రేరణను సిబ్బందిలో కలిగించాలి.

3. పాఠశాల సముదాయ సమావేశాలకు డైట్ సిబ్బంది హాజరై, క్షేత్రస్థాయిలో ఉపాధ్యాయులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలకు పరిష్కారానికి అవసరమైన పరిశోధనను చేపట్టాలి.

4. ప్రయోగ క్షేత్రం లోని ప్రాథమిక, ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలల ప్రధానోపాధ్యాయులతో, సంస్థ ప్రధానాచార్యులు సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి, సార్వత్రిక ప్రాథమిక విద్య సాధనలోని అవరోధాలను, సమస్యలను గుర్తించాలి.

5. జిల్లా విద్యా శిక్షణా సంస్థ పరిధిలో ఉపాధ్యాయుల కోరత ఉన్న స్థానిక పాఠశాలలకు తమ చాత్రోపాధ్యాయులను పంపి, తరగతులు నిర్వహించేలా చూడాలి.

6. ప్రయోగక్షేత్రంలోని ఉపాధ్యాయుల అవసరాల ఆధారంగా చర్చలు, సెమినార్ లు, ఉపన్యాసాలు ఏర్పాటు చేయాలి.

7. కార్యాత్మక పరిశోధన (Action Research) కోసం సమస్యలను గుర్తించడానికి ఉపాధ్యాయ సమావేశాలు(staff meetings) దోహద పడాలి.

8. డైట్ నిర్వహించదగిన మానిటరీ మరియు నాన్ మానిటర్ కార్యక్రమాల జాబితాను తయారు చేసుకోవాలి.

9. ఉపాధ్యాయుల క్షేత్ర స్థాయి సమస్యలను గుర్తించుటకు జిల్లా స్థాయి సమీక్షా సమావేశాలను డైట్ చక్కగా వినియోగించుకోవాలి.

10. ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాల అమలు SCERT పర్యవేక్షిస్తూ, సూచనలిస్తూ, అవసరమైన విద్యా పరమైన , ఆర్థిక పరమైన సహకారం అందించాలి.

11. డైట్ యొక్క సంస్థాగత ప్రణాళికలో ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలను విధిగా పొందు పరచాలి.

12. ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలకు సంబంధించిన ప్రణాళికను రూపొందించడంలో, కార్యక్రమాలను ప్రసారం చేయడంలో DIET మరియు SCERT లోని విద్యా సాంకేతిక విభాగం ప్రధాన పాత్ర పోషించాలి.

13. స్థానికంగా అందుబాటులో ఉన్న సమర్థులైన మానవ వనరులను గుర్తించి, తద్వారా పరిశోధన, మూల్యాంకనము, కార్యాత్మక పరిశోధన, వినూత్న కార్యక్రమాలు తదితర అంశాల అమలులో డైట్ సిబ్బంది సాధికారత పెంచాలి.

14.ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించిన సిబ్బందిని, ఉపాధ్యాయ దినోత్సవం నాడు సత్కరించాలి.

15.మూల్యాంకనము, కార్యాత్మక పరిశోధనలకు సంబంధించిన వివిధ పుస్తకాలతో డైట్ గ్రంధాలయాన్ని పటిష్టపరచాలి.

16. కథలు చెప్పడం, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం ద్వారా నైతిక విద్యను అందించడమనేది ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమంలో ముఖ్యమైనదిగా భావించాలి.

17. డైట్ పరిసరాలలోని గ్రామాలను చాత్రోపాధ్యాయులు దత్తత చేసుకొని సార్వత్రిక నమోదుకు కృషి చేయాలి.

18. ప్రయోగక్షేత్ర కార్యక్రమాలను సమర్థవంతంగా అమలు చేయుటకు డైట్ లను పటిష్ట పరచాలి.

కడప

(06-2-08)

శ్రీ. ఎస్. కరీముల్లా బాష
ప్రిన్సిపాల్,డైట్,రాయచోటి,కడప

1. పరిశోధనాంశం :-

ప్రయోగక్షేత్రంలోని ఐదు మండల ప్రాధమికి పాఠశాలల పిల్లలు పాఠశాలలకు సక్రంగా రావడంలేదు.

లక్ష్యములుః-

1. రోజు వారీ కూలీల బిడ్డల్ను ఎంపిక చేయుత
2. రోజు వారీ కూలీల కుటుంబ విశ్లేషణ
3. ప్రైమరీ పాఠశాలల్లోని పరిస్థితులు, ఉపాధ్యాయుల వ్రాత
4. ఆయా పిల్లల రోజు వారీ అలవాట్లు దిన చర్యలు - పరిశీలన
5. ఆయా పిల్లల్లోని అనాసక్తత గూర్చి తెలిసికొనుట.

కాలపరిమితిః- 2 నెలలు

పద్ధతులుః-

1. పిల్లల అభివృద్ధి నివేదికలు (శక్తి సామర్థ్యాలు)
2. పిల్లలకు పరిశీలా పత్రములు

విషయ సమీకరణః- 20 రోజులు

విషయ విశ్లేషణః- 7 రోజులు

నివేదిక (రిపోర్టు) తయారీః- 4 రోజులు

ఖర్చు మొత్తం :-రూ.20,000/-

కడప

(06-2-08)

శ్రీ. ఎస్. కరీముల్లా బాష
ప్రిన్సిపాల్,డైట్,రాయచోటి,కడప

2. చర్యాత్మక పరిశోధనః-

శీర్షికః- ప్రయోగక్షేత్రంలోని మూడు మం డల ప్రాధమికి పాఠశాలల్లోని తరగతి 3 లో విద్యార్థుల వ్రాత నైపుణ్యాలు.

పరిధిః- గ్రామీణ ప్రాంత మూడు మండల ప్రాధమిక పాఠశాలలోని విద్యార్థుల వ్రాత

పద్ధతిః-వ్రాతలో పరోఫార్మెన్స్ పరీక్ష

విషయ సేకరణ కాలం ః- 25 రోజులు

లక్ష్యములుః-

1. అక్షరమాల, చిన్న ప్దాల వ్రాయుతలో నేర్పు
2. వ్రాతలోని లోపాలు సవరించుట
3. పూర్వ పాఠశాలలో (సిఇసి) పిల్లల వ్రాత, ఉపాధ్యాయుని వ్రాత
4. పిల్లల తల్లి దండ్రులు వారి వ్రాత పై శ్రద్ధ వహించడం

విషయ విశ్లేషణః- 7 రోజులు

నివేదిక తయారీః- 4 రోజులు

ఖర్చు మొత్తం ః- రూ.20,000/-

ప్రయోగక్షేతర పరిధిలో నిర్వహింపబడే కార్యక్రమాలు

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాః

వై.వి. చలం
సీనియర్ లెక్చరర్
డైట్- దూబచర్ల

చర్యాత్మక ప్రణాళికః1

ప్రయోగక్షేత్రముః డైట్ దగ్గరలోగల మందలము - 5 కి.ఁ పరిధిలోగల పాఠశాలలు.

సమస్యః- ఒకటవ తరగతి ద్యార్థుల గణిత స్థాయిపై 'క్లాప్స్ కార్యక్రమము యొక్క ప్రభావము'

కాల పరిధిః 30 దినములు

లక్ష్యములుః 1. ఒకతవ తరగతి ద్యార్థులు గణితములో సంఖ్యలను గుర్తించుట, వ్రాతపై వారి శక్తి సామర్థ్యాలను తెలుసుకొనుట.

2. ఒకటవ తరగతి ద్యార్థులు గణితములో'సంకలనము', 'వ్యవకలనము', చిత్రములను గీయుటపై, మౌఖిక సమస్యల సాధనపై నైపుణ్యములు తెలుసుకొనుట.

అమలు పరచుట/ స్థరించుటఃలు-

1. **క్షేత్ర పర్యటనఃలు** 15 రోజులు (ఫిబ్రవరి 20 నుండి మార్చి 5 వరకు 2008)

2. **నమునా ఎంపికఃలు** 15 పాఠశాలలు

3. **అనుసరించు పద్ధతిఃలు** నైపుణ్యాల వారీగా పరిశీలించుట

4. **పరికరాల తయారిఃలు** ఒక వారము (ఫిబ్రవరి 2008)

5. **సమాచార సేకరణఃలు** 15 రోజులు

6. **శ్లేషణఃలు** మార్చి రెండవ వారము 2008

7. **నివేదిక సమర్పణఃలు** రెండు వారములు (మార్చి 3,4 వారము 2008)

8. **సహాయక బృందముఃలు** 2 ఉపన్యాసకులు

9. **వ్యయ అంచనాఃలు** 6000/- ఆరువేలు

ప్రయోగక్షేత్ర పరిధిలో నిర్వహింపబడే కార్యక్రమాలుః-

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాః

వై.వి. చలం
సీనియర్ లెక్చరర్
డైట్- దూబచర్ల

చర్యాత్మక ప్రణాళికః2

ప్రయోగక్షేతాముః 'డైట్' దగ్గరలో గల మండలము- 5 కి.ం పరిధిలో గల పాఠశాలలు

సమస్యః- పాఠశాల అభివృద్ధి కార్యక్రమములో' సమాజము' యొక్క భాగస్వామ్యముపై అధ్యయనము.

కాల పరిధిః 30 దినములు

లక్ష్యములుః

1. సమాజము పాఠశాలకు కలుగ చేసిన భౌతిక, ఆర్థిక వనరులను తెలుసుకొనుట
2. మధ్యాహ్న భోజన కార్యక్రమములో ' సమాజము' కలుగ చేసిన సహాయ సహకారములను గూర్చి తెలుసుకొనుట.
3. చదువు 'మధ్యలో మానివేసిన వారు' 'బడి బయట కలవారిని' పాఠశాలకు వచ్చేటట్లు చేయడం లో సమాజము యొక్క సహాయ సహకారములను గూర్చి తెలుసుకొనుట.
4. వయోజన ద్యా కార్యక్రములో సమాజము యొక్క పాత్రను తెలుసుకొనుట.

అమలు పరచుట/ స్థరించుటఃలు-

1. **క్షేత్ర పర్యటనఃలు** 15 రోజులు. (15 ఫిబ్రవరి నుండి 29 ఫిబ్రవరి వరకు 2008)
2. **నమునా ఎంపికఃలు** 10 పాఠశాలలు
3. **అనుసరించు పద్ధతి ఃలు** పరిశీలన, రిజిష్టర్లు మరుయు డాక్యుమెంట్లు శ్లేషణ
4. **పరికరాల తయారిఃలు** ఒక వారము (ఫిబ్రవరి 2వ వారము 2008)
5. **సమాచారసేకరణఃలు** 10 రోజులు, (ఫిబ్రవరి 3, 4 వారము 2008)
6. **శ్లేషణఃలు** ఒక వారము (మార్చి మొదటి వారము 2008)
7. **నివేధిక సమర్పణఃలు** 2 వారము (మార్చి 2,3 వారము 2008)
8. **సహయక బృందముఃలు** 2 ఉపన్యాసకులు
9. **వ్యయఅంచనాఃలు** రూ.4000/-

అనంతపురం జిల్లా

చర్యాత్మక పరిశోధన

ప్రయోగ క్షేత్రము: బుక్కపట్నం, కొత్త చెరువు, పుట్టపర్తి మండలాలు.

శీర్షిక: పిల్లల హాజరు మరియు పిల్లల నిష్పాదనపై సహపాఠ్యాంశ కార్యకలాపాల ప్రభావం

పరిశోధకుని పేరు:

1. డిఆర్. జి. సాయిప్రసాద్ లెక్చరర్
2. కె. ఆర్. సుబ్బారావ్ లెక్చరర్
3. ఎస్. రామ క్రిష్ణ లెక్చరర్
4. అయిదు మంది చాత్రోపాధ్యాయులు

కాలపరి ఎతి: 35 రోజులు

పరిశోధనా లక్ష్యాలు:-

1. పిల్లల హాజరు పై ఆటలు, కళాత్మక కృత్యాలు, వ్యాయామ కృత్యాల ప్రభావాన్ని తెలుసుకోవడం.

2. పిల్లల నిష్పాదనపై సహపాఠ్య కార్యకలాపాల ప్రభావాన్ని తెలుసుకోవడం

3. పాఠశాల కరికులమ్ లో సహపాఠ్యాంశాలను ప్రాముఖ్యత పై సలహానివ్వడం.

పరికల్పన:

1. సహపాఠ్యాంశాల వల్ల పిల్లల హాజరులో గణనీయమైన మార్పు వస్తుంది.

2. సహపాఠ్యాంశాల వల్ల పిల్లల నిష్పాదనపై మార్పు వస్తుంది.

పరిశోధన అమలుః

(ప్రతిచయనము/నమూనా) బుక్క పట్నం మండలంలో 10 పాఠశాలలు.

పద్ధతిః-

1. తెలుగు, గణితం, పరిసరాల జ్ఞానం లో పూర్వ పరీక్ష ప్రశ్నా పత్రాన్ని తయారు చేసి, అమలుచేయడం

2. పిల్లల హాజరు వరాలను సేకరించడం

3. ఆటలు, కళాత్మక కృత్యాలు, వ్యాయామం కృత్యాలను నిర్ణయించడం (పాఠశాలలో అమలు చేయవలసిన).

4. చాత్రోపాధ్యాయులకు సహపాఠ్యాంశ

5. పాఠశాలల్లో చాత్రోపాధ్యాయులతో సహపాఠ్య కార్యక్రమాలను అమలు చేయడం

6. హాజరు వరాలను సేకరించడం(పరిశోధన తర్వాత)

7. అంత్య పరీక్ష ప్రశ్నా పత్రాన్ని సిద్ధంచేసి , పరీక్ష నిర్వహించడం.

8. శ్లేషణఃు 8 రోజులు

9. నివేదిక తయారీఃు 7 రోజులు

బడ్జెట్ ఃు

1. పూర్వ పరీక్ష, అంత్య పరీక్ష ప్రశ్నా పత్రాల తయారీ	ఃు2000 రూ
2. క్షేత్ర సందర్శన (TA/DA)	ఃు 6000 రూ
3. శ్లేషణ	ఃు 2000 రూ
4. నివేదిక తయారీ	ఃు2000 రూ
5. స్టేషనరీ, ఇతరములు	ఃు 2000 రూ
మొత్తం	**ఃు 14000 రూ**

అనంతపురం జిల్లా

చర్యాత్మక పరిశోధన

ప్రయోగ క్షేత్రము: బుక్కపట్నం, కొత్త చెరువు, పుట్టపర్తి మండలాలు.

శీర్షిక:పిల్లల నిష్పాదనపై స్వీయ అభ్యసన సామాగ్రి ప్రభావముపై అధ్యయనం

పరిశోధకుని పేరు:

1. కె. మునెయ్య ప్రిన్సిపాల్
2. కె. ఆర్. హనుమంతు, లెక్చరర్
3. జి. సాయి ప్రసాద్ లెక్చరర్
4. నలుగురు చాత్రోపాధ్యాయులు

కాలపరి ితి: 45 రోజులు

పరిశోధనా లక్ష్యాలు:-

1. స్వీయ అభ్యసన సామాగ్రి నియోగం వల్ల పిల్లల ప్రగతిలో మార్పును పోల్చడం.
2. స్వీయ అభ్యసన సామాగ్రి నియోగం ద్వారా పిల్లల హాజరులో ప్రగతిని గమనించడం.
3. తరగతి గదిలో 'కృత్యాల' ప్రభావమ వల్ల పిల్లల చురుకుదనాన్ని అధ్యయనం చేయడం

పరిశోధన పరి ితులు: 1. ఈ అధ్యయనం 'గణితం' కు మాత్రమే పరి ితం

2. ఈ అధ్యయనం కేవలం 15 పాఠశాలలకు మాత్రమే పరి ితం.
3. అధ్యయనం కేవలం 3వ తరగతి కి మాత్రమే పరి ితం
4. 15 పాఠశాలల్లోని పిల్లలందరినీ పరీక్షించడం జరుగుతుంది.

5. బుక్క పట్నం, కొత్త చెరువు, పుట్టపర్తి మండలాల్లో, ప్రతి మండలంలోను 5 పాఠశాలలు తీసుకోవడం జరుగు తుంది.

పరికల్పనః 1. స్వీయ అభ్యసన సామాగ్రి వల్ల పిల్లల ప్రగతిలో గణనీయమైన మార్పు వస్తుంది.

2. స్వీయ అభ్యసన సామాగ్రి వల్ల పిల్లల హాజరు లో కూడా గణనీయమైన మార్పు వస్తుంది.

పరిశోధన - అమలుః

1. నమూనాః (sample) బుక్క పట్నం, కొత్త చెరువు, పుట్టపరి మండలాల్లో 15 ప్రాథ ఎక పాఠశాలలు

- ప్రతి మండలంలోను 5 పాఠశాలలు.

2. పద్ధతిః

1. 3వ తరగతి గణితంలో ఎంపిక చేసిన శీర్షికకు పూర్వ పరీక్ష ప్రశ్నా పత్రాన్ని సిద్ధం చేయడం

2. పూర్వ పరీక్షను అమలు చేయడం

3. నిర్ణ యించిన శీర్షికకు స్వీయ అభ్యసన సామాగ్రిని సిద్ధం చేయడం

4. స్వీయ అభ్యసన సామాగ్రినుపయోగించి బోధన చేపట్టడం

5. అంత్య పరీక్ష ప్రశ్నా పత్రాన్ని సిద్ధం చేసి, అమలు చేయడం

6. ఫలితాలను శ్లేషించడం.

3. శ్లేషణః 8 రోజులు

4. నివేదిక తయారీః 7 రోజులు

బడ్జెట్ :

1. పూర్వ పరీక్ష, అంత్య పరీక్ష ప్రశ్నా పత్రాల తయారీ	: 2000 రూ
2. క్షేత్ర సందర్శన (TA/DA)	: 5000 రూ
3. శ్లేషణ	: 2000 రూ
4. నివేదిక తయారీ	:2000 రూ
5. స్టేషనరీ,	:1000 రూ
6. స్వీయ అభ్యసన కార్డుల తయారీ	: 2000 రూ
మొత్తం.	**14,000 రూ**

కృష్ణా జిల్లా (06-2-08)

చర్యాత్మక పరిశోధన-1

శ్రీ.కె. సత్యనారాయణ

సీనియర్ అధ్యాపకులు

డెట్- అంగలూరు-

1. పరిశోధనాంశం : విద్యా వాలంటీర్ల విద్యా బోధన వల్ల విద్యార్థుల విద్యాభివృద్ధి పై ప్రభావము.

2. లక్ష్యములు:

1. ప్రాథమిక, ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలలో విద్యా వాలంటీర్ల విద్యాబోధన వల్ల ప్రభావము.

2. విద్యార్థుల విద్యాభివృద్ధిని తెలుసుకోనుట

3. ప్రధానోపాధ్యాయుల, ఉపాధ్యాయుల, తల్లి తండ్రుల అభిప్రాయములను తెలుసుకోనుట

3. కాల పరి ఎతి: 60 రోజులు

4. పద్ధతులు: 1. ప్రశ్నావళి

2. పరిపుచ్ఛపద్ధతి- ఉపాధ్యాయులకు, స్కూలుకాంప్లెక్సు ప్రధానోపాధ్యాయులకు

5. షయ స ంకరణ: 20 రోజులు

6. షయ శ్లేషణ: 1 నెల

7. నివేదిక (రిపోర్టు) తయారి: ఏప్రిల్ 2008

8. ఖర్చు మొత్తం : రూ. 20,000/-

కృష్ణా జిల్లా (06-2-08)

శ్రీ.కె. సత్యనారాయణ

సీనియర్ అధ్యాపకులు

డైట్- అంగలూరు-

చర్యాత్మక పరిశోధన-2

1. పరిశోధనాంశం : స్కూలు కాంప్లెక్సు వ్యవస్థలో సభ్య పాఠశాలలపై నాయకత్వ పాఠశాలల ప్రభావం

2. లక్ష్యములు:

1. స్కూలు కాంప్లెక్సు ల పని తీరు తెలుసుకోనుట
2. ఉపాధ్యాయుల హాజరు తెలుసుకొనుట
3. స్కూలు కాంప్లెక్సుల ప్రభావం తెలుసుకొనుట

3. కాల పరి ఎతి: 3 నెలలు

4. పద్ధతులు: 1. పరిశీలన

2. పరిపుచ్ఛ పద్ధతి

5. షయ సంకరణ: 20 రోజులు

6. షయ శ్లేషణ: 1 నెల

7. నివేదిక (రిపోర్టు) తయారి: ఏప్రిల్ 2008

8. ఖర్చు మొత్తం : రూ. 25,000/-

ప్రయోగక్షే త్ర కార్యచరణ ప్రణాళిక కార్యక్రమము

శ్రీమతి. రెహనా రఫత్
ప్రిన్సిపాల్
సమర్పణః ఆర్. విద్యాసాగర్
లెక్చరర్
డైట్,నల్లగోండ.

నల్లగోండ-1

ప్రయోగక్షే త్రముః- జిల్లాలో ఒక మండలం

సమస్యః- 5వ తరగతి విద్యార్థుల అభ్యసనస్థాయి అభివృద్ధిలో అభ్యసనాభివృద్ధి కార్యక్రమ ప్రభావమును అధ్యయనం చేయుట.

కాలపరిధిః- 60 రోజులు.

లక్ష్యాలుః-

1. ఎన్నిక చేసిన పాఠశాలలో 5వ తరగతి విద్యార్థుల విద్యాస్థాయి అభివృద్ధిలో అభ్యసనాభివృద్ధికార్యక్రమ అమలు తెలుసుకొనుట
2. అభ్యసనాభివృద్ధి కార్యక్రమము పై ఉపాధ్యాయుల అభిప్రాయములను తెలుసుకొనుట.
3. అభ్యసనాభివృద్ధి కార్యక్రమముపై , సమాజం యొక్క విద్యార్థుల తల్లి దండ్రుల అభిప్రాయములను తెలుసుకొనుట.

కార్యాచరణ/ విస్తరణ:-

1. **క్షేత్ర పర్యటన:** 30 రోజులు ఫిబ్రవరి, ఏప్రిల్ 2008.

2. **నమూన ఎంపిక :** 20 ప్రాథమిక పాఠశాలలు

3.**అధ్యయనపద్ధతి:** ప్రశ్నావళి-ఉపాధ్యాయులకు మరియు

ప్రధానోపాధ్యాయులకు

- పరిశీలనా ప్రత్రములు

- ప్రగతి పత్రములు పరిశీలన

4. **విషయ పరికరణముల తయారు:** ఒక వారం, ఫిబ్రవరి 2008.

5. **దత్తాంశ సేకరణ:** (ఫిబ్రవరి, మార్చి) 25 రోజులు

6. **విశ్లేషణ:** ఒక వారం

7. **నివేదిక వ్రాయుట:** రెండు వారములు

8. **సహాయకులు:**ఇద్దరు ఉపన్యాసకులు

9. **వ్యయ అంచనా:** రూ.20,000/-

నల్లగోండ-2

ప్రయోగక్షే త్రము:- జిల్లాలో ఒక మండలం

సమస్య:-ప్రయోగ క్షే త్రము తిప్ప ర్తి మండలములో గల పాఠశాలలో బడి మానివేయు విద్యార్థుల సమస్యలను అధ్యయనం చేయడం

కాలపరిధి:- 60 రోజులు.

లక్ష్యా లు:-

1. బడి మానివేయు విద్యార్థుల తల్లి దండ్రుల స్థితి గతులను తెలుసుకొనుట
2. బడి మానివేయు విద్యార్థుల కుటుంబ సంబంధములను తెలుసుకొనుట
3. బడి మానివేయు విద్యార్థుల ఆరోగ్య పరిస్థితులను తెలుసుకొనుట
4. పాఠశాల వనరులు విద్యార్థుల అవసరాలకు తగినట్లుగా ఉన్నదీ లేనిదీ తెలుసుకొనుట.
5. ఉపాధ్యాయుల వైఖరులను విద్యార్థుల పరంగా తెలుసుకొనుట.

కార్యాచరణ/ విస్తరణ:-

1. క్షేత్ర పర్యటన: 30 రోజులు ఫిబ్రవరి, ఏప్రిల్ 2008.

2. నమూన ఎంపిక : 30 ప్రాథమిక పాఠశాలలు

3. అధ్యయన పద్ధతి:

- పరిశీలనా పద్ధతి

- సందర్శన పద్ధతి

4. విషయ పరికరణముల తయారు: ఒక వారం, ఫిబ్రవరి 2008.

5. దత్తాంశ సేకరణ: (ఫిబ్రవరి, మార్చి) 30 రోజులు

6. విశ్లేషణ: ఒక వారం

7. నివేదిక వ్రాయుట: రెండు వారములు

8. సహాయకులు:ఇద్దరు ఉపన్యాసకులు

9. వ్యయ అంచనా: రూ.25,000/-

ఖమ్మం-1

లాబ్ ఏరియాః ఖమ్మం అర్బన్ మండలము

పరిశోధకులుః జిల్లా విద్యాశిక్షణా సంస్థ ఉపన్యాసకులు.

సమస్యః 'సాంఘిక సం క్షేమ హోస్టళ్లలో చదువు చున్న విద్యార్థుల విద్యాస్థాయిని, మిగిలిన విద్యార్థులతో పోల్చుట.

వ్యవధిః 60 రోజులు

లక్ష్యాలుః

1. సాంఘిక సంక్షేమ హోస్టళ్ల లో ఉండి ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చదువుచున్న విద్యార్థులు విద్యాస్థాయిని అంచనా వేయుట.

2.సంక్షేమ హోస్టళ్ల లో చదువు చున్న విద్యార్థుల హాజరు శాతమును పరిశీలించుట.

3. విద్యార్థుల హాజరుకు విద్యా ప్రగతికి ఏమైనా సంబందం గలదేమో అధ్యయనం చేయుట

అమలు చేయుటఃలు-

1. పాఠశాలల సందర్శనఃలు 30 రోజులు, ఫిబ్రవరి15 నుండి మార్చి 15 వరకు

2. ఎంపిక చేసిన పాఠశాలలుఃలు 10 పాఠశాలలు ప్రాథమిక/ప్రాథమికోన్నత

3. పరిశోధన సమాచార సేకరణ సాధనాలుఃలు పాఠశాలలో నిర్వహించిన పరీక్షలు

(యునిట్, మరియు అర్ధసంవత్సర పరీక్షలు)

- హాజరు, ప్రగతి రిజిష్టర్లు.

4. పాఠశాల సం దర్శణ విషయ శేకరణ కోసం ఃలు 30 రోజులు

5. సేకరించిన విషయమును విశ్లేషించుటఃలు 1 వారము

6. రిపోర్టు తయారు చేయుటఃలు 1 వారము

అవసరమగు ఖర్చుఃలు-

1. టూల్స్ ప్రింటింగు, కాపీలు తీయుటకుఃలు 3,000/

2. పాఠశాల సందర్శనకు రాను పోను ఖర్చులుఃలు6,000/

3. సేకరించిన సమాచారము విశ్లేషించుటఃలు 3,000/

4. రిపోర్టు తయారు చేయుటఃలు 2,000/

5. ఇతర ఖర్చులుఃలు 3,000/

ఖమ్మం-2

లాబ్ ఏరియాः ఖమ్మం అర్బన్ మండలము

పరిశోధకులుः జిల్లా విద్యా శిక్షనా సంస్థ ఉపన్యాసకులు.

సమస్యः ' పాఠశాలలో సి,డి గ్రేడు విద్యార్థులు వెనుక బడి ఉండుటకు కారణాములు తెలుసుకొనుట'

వ్యవధిः 60 రోజులు

లక్ష్యాలుः

1. విద్యార్థులు విద్యా విషయకవెనుక బాటుతనం కారణములు తెలుసుకొనుట

2. విద్యా విషయక వెనక బాటుకు విద్యార్థుల వ్యక్తి గత, శారీరక కారణములు తేలుసుకొనుట

3. విద్యా విషయక వెనుక బాటుకు విద్యార్థి కుటుంబ సమస్యలు తెలుసుకోనుట.

4. ఉపాధ్యాయుల బోధన, పాఠశాల వాతావరణం వెనుకు బాటుకు కారణము అవుతున్నదా తెలుసుకొనుట.

అమలు చేయుటఃలు-

1. పాఠశలల సందర్శనఃలు 30 రోలులు, ఫిబ్రవరి15 నుండి మార్చి 15 వరకు

2. ఎంపిక చేసిన పాఠశాలలుఃలు 10 ప్రాధమిక పాఠశాలలు

3. పరిశోధన సమాచార సేకరణ సాధనాలుఃలు పాఠశాలల ఉపాద్యాయులు నిర్వహించిన పరీక్షలు, ప్రగతి పుస్తకాలు ఇతర రిజిష్టర్లు

-పరిప్రుచ్చ షెడ్యూలు (Interview schedules)

4. పాఠశాల సందర్శణ విషయ సేకరణ కోసం ఃలు 30 రోజులు

5. సేకరించిన విషయమును విశ్లేషించుటఃలు 1 వారము

6. రిపోర్టు తయారు చేయుటఃలు 1 వారము

అవసరమగు ఖర్చుఃలు-

1. టూల్స్ ప్రింటింగు, పేజీలు తీయుటకుఃలు 3,000/

2. రోజు వారి పాఠశాల సందర్శనకు రాను పోను ఖర్చులుఃలు6,000/

3. సేకరించిన సమాచారము విశ్లేషించుటఃలు 3,000/

4. రిపోర్టు తయారు చేయుటఃలు 2,000/

5. ఇతర ఖర్చులుఃలు 3,000/

గుంటూరు

కార్యాత్మక పరిశోధన-1

1. పరిశోధనాంశం :- మద్యాహ్న భోజన పథకం అమలు వల్ల పిల్లల నమొదు పై దాని ప్రభావమ ఎంతవరకు ఉందో -అధ్యయనం

2. లక్ష్యాలు:-

1. దారిద్ర్య రేఖకు దిగువనున్న కుటుంబాల పిల్లలు బడికి సక్రమంగా రావడానికి మద్యాహ్న భోజన పథకం ఎలా ఉపయోగకరంగా ఉందో తెలిసికొనుట

2. మద్యాహ్న భోజన పథకం అమలు తీరుపై సమీక్షించి అవగాహన చేసికొనుట

3. తల్లి దండ్రులను, ఉపాధ్యాయులను, గ్రామస్తులను ప్రశ్నించడం ద్వారా ఈ ఎథకం యొక్క అమలు తీరు తెల్సుకొనుట

3.కాల పరిఎతిః- 2 నెలలు

4.అధ్యయన పద్ధతులుః ప్రశ్నావళి, పరిపృచ్ఛ పద్ధతి అభిప్రాయ సేకరణ

5. షయ సంకరనముః 20 రోజులు

6. నివేదిక (రిపోర్టు) తయారీః 4 రోజులు

7. ఖర్చు మొత్తం : రూ. 8 వేలు

గుంటూరు-2

కార్యాత్మక పరిశోధన-2

1. పరిశోధనాంశం :-కస్తుర్బా గాంధీ బాలికా ద్యాలయ పథకము అమలు ద్వారా బడి బయట ఉన్న బాలికల నమోదు పై దాని ప్రభావం - పరిశీలన

2. లక్ష్యాలు:-

1. కస్తూర్బా గాం ధీ బాలికల ద్యాలయ పథకం అమలు ద్వారా జిల్లాలోని డ్రాపవుట్ బాలికలకు ఏ ధంగా ఉపకరిస్తుందో తెల్సుకొనుట
2. ఈ పాఠశాలల్లో చది న బాలికలకు, జిల్లాలో అమలులో ఉన్న ధ రకాల పాఠశాలల్లో చదివే ిబాలికలకు గుణాత్మకతపై - తేడాలను తెలిసికొనుట

3.కాల పరి ితి:- 2 నెలలు

4. అధ్యయన పద్ధతులు: ప్రశ్నావళి, పరిపృచ్ఛ పద్ధతి, అభిప్రాయ సేకరణ, ప్రశ్నావళి

5. షయ స ంకరనము: 20 రోజులు

6. నివేదిక (రిపోర్టు) తయారీ: 4 రోజులు

7. ఖర్చు మొత్తం : రూ. 10 వేలు

Reference Books

1. National Policy on Education – 1986
2. Programme of action - 1992
3. National Curriculum Frame Work – 2005
4. DIET Guidelines
5. A Report of the Training Porgramme for the DIET faculty of Karnataka on the concept of Lab Area and Planning of activities under lab area for implementation, RIE, Mysore

PARTICIPANTS

I. 1. Sri. K.Ananda Kishore, Director, SCERT, Hyderabad.
2. Proff. G.T. Bhandage, Principal, RIE, NCERT, Mysore - 6

II. DIET faculty, A.P. (1st Workshop)

1. Sri. Pratap Reddy, Principal DIET, Haveli Ghanapur, Medak.
2. Mohd. Moizuddin, Lecturer, Govt DIET, Neredmet, Hyderabad.
3. S.Viswanath Rao, Senior Lecturer, Govt, DIET, Adilabad.
4. N.Ayyub Hussian, Lecturer, DIET, Kurnool.
5. Rafia Aijaz Siffiqua, principal, DIET, Karimnagar.
6. Mr. Quamar Sultana, Principal Govt DIET, Hanumakonda, Warangal.
7. Dr.M.jehanara Begum, Principal Govt, DIET, Mahaboobnagar.

(2nd Workshop)

8. Y. Venkatachalam, Sr. Lecturer, DIET, Dubacherla, West Godavari.
9. S. karimulla Bashan, Principal DIET, Rayachoty, Kadapa
10. N. Raghu Kumar, Sr. Lecturer, DIET, Boyapalem, Guntur
11. Adinarayana Murtu, Principal, DIET, Tekulapalli, Khammam
12. K. Satyanarayana, Sr. Lecturer, DIET, Angaluru, Krishna
13. M.V. Lokanadham, principal, DIET, Karvetinagar, Chittoor
14. Rehana Rafath, Principal, DIET, Nalgonda
15. R. Vidya Sagar, Lecturer, DIET, Nalgonda
16. K. Munaiah, Principal, DIET, Bukkapatnam, Anantapur

III. SCERT Faculty (1st & 2nd workshop)

1. Prof. K.Sudhakar Rao, Dept. of Teacher Education, SCERT, Hyderabad.
2. Dr.S.Vijaya kumar, Professor, SCERT, Hyderabad.
3. A.Narendra, Lecturer, SCERT, Hyderabad.
4. Sri.Surendranath, Lecturer, SCERT, Hyderabad.

IV. Resource Persons (1st workshop)

1. Dr.K.Sesidhara Rao, Rtd.Principal, IASE, Masab Tank, Hyderabad.
2. Dr.V.Lalitha, NIRSA, Hyderabad.

(2nd work shop)

3. Prof. V. Ramakrishna, University of Hyderabad, Hyderabad
4. Prof. G.Sudarshanam, Professor, Dept. of Political Science, University of Hyderabad.
5. Dr. B. Krishna Reddy, Head Department of Folklore, Dravidian University, Kuppam.

V. RIE Faculty

Dr. Malli Gandhi, Regional Institute of Education, Mysore

Draft Report

Training Package on Lab Area concept for DIETs of Andhra Pradesh

RIE, Mysore

February 2008

Abbreviations

1. DIET	-	District Institute of Education and Training
2. UEE	-	Universal Elementary Education
3. NLE	-	National Literacy Mission
4. EFA	-	Education for all
5. TV	-	Television
6. CLAPS	-	Children learning acceleration programme for sustainability
7. KGBV	-	Kasturibai Gandhi Baliki Vidyalaya
8. ECE	-	Early Childhood Education
9. NPEGEL	-	National programme for Education of Girls at Elementary level
10. CLIP	-	Children language improvement programme
11. READ	-	Read enjoy and develop
12. CAL	-	Computer aided learning
13. EDUSAT	-	Education Satellite
14. AEP	-	Adolescence Education programme.
15. NPE	-	National Policy on Education
16. SCERT	-	State Council of Educational Research and Training
17. RIE	-	Regional Institute of Education (Mysore)
18. SC	-	Schedule Caste
19. ST	-	Scheduled Tribe
20. NFE	-	Non-formal Education
21. AIE	-	Alternative Innovative Education.
22. EGC	-	Education Guarantee Centre
23. GVVK	-	Girijanavidya Vikas Kendram
24. FE	-	Formal Education
25. FGD	-	Focused Group Discussion
26. TLM	-	Teaching Learning material
27. MDM	-	Mid Day Meals

Preface

Education is a science of Human Growth. A well trained teacher can discharge the responsibilities and duties entrusted to him in achieving the desired goals. In this context there is onus responsibility on the part of the teacher educational institutions to train the teachers in a befitting manner. As envisaged in NPE 1986, DIETs were established to provide academic and resource support to Elementary School Teachers and for personnel working in non-formal and Adult Education. One of the objectives of DIET is to act as a centre of experimentation and research. It has to provide policy advice to educational planners, administrators, District boards of Education regarding UEE and NLM. Further new ideas and innovative practices need to be tested which demands the need for a testing ground..

In order to test the innovative and experimental ideas for their acceptability and applicability Lab Area concept has come into existence. Lab area is an area identified by the DIET for conducting field research studies and evaluation studies, and Action research for the improvement of quality in Elementary Education

In this context a two 4 day workshops were conducted by RIE Mysore in collaboration with SCERT and DIETs in AP from 15 – 18 October 2007 and from 4 – 7 February 2008. The present training package is the net out come of the efforts of the participates in the workshops. The package contains eleven basic components relating to Lab Area. These include

- Concept of Lab area
- Criteria for selection
- Activities of Lab Area
- Methodology to be adopted in conducting Lab activities.
- Formats for taking up projects etc.

The package provides insights and direction to DIETs to take the Lab Area activities in a right spirit. We hope that this package material will provide impetus for DIETs to plunge into action and take the Lab area activities.

The manual is not exhaustive. However, the opinions of the educationists, lectures and other field functionaries are invited for improvement and future changes.

LAB AREA CONCEPT BFORE AND AFTER
Theme Paper

The National policy of 1968 marked a significant step in the history of education in the post Independence India. Since the adoption of the 1968 policy there has been considerable expansion in the educational facilities all over the country at all levels. The general formulations incorporated in the policy did not, however, get translated into a detailed strategy of implementation accompanied by the assignment of specific responsibilities and financial and organizational support. As a result, problems of access, quality, quantity, utility and financial outlay accumulated over the years have assumed such massive proportions which need to be tackled with the utmost urgency. Education in India stands at the cross roads today. Neither normal linear expansion nor the existing pace and nature of improvement can meet the needs of the situation.

The National Policy of Education 1986 mentions that in Indian *way* of thinking, a human being is a positive asset and a precious national resource, which needs to be cherished, nurtured. and developed with tenderness and care, coupled with dynamism. Each individuals growth presents a different range of problems and requirements. In this context education has to perform its catalytic role. Life in the coming decades is likely to bring new tensions together with unprecedented opportunities. To enable these people to benefit the environment will require new designs of human resource development. In the National perception education is essentially for all. This is fundamental to the overall development material and spiritual. Education is a unique Investment in the present and the future. This cardinal principle is the key to National Policy on Education 1986.

There are three important components in the educative process, the teacher, the pupil and the subject matter or the content of education or curriculum to be transacted. Of these three components teacher is undoubtedly the most important one. Teacher is the centroid or the pivot of the educative process. No better tributes have been paid to anybody on earth than to the teacher. East and west everywhere he has been respected and worshipped. If in ancient India he was ranked next to God, in the west he has been

called the "architect of the nation", "the maker of man" and the" maker of history". Like a gardner caressing the plants, he caresses young human beings and looks after their physical, mental, and social growth and development. It is the teacher who turns the child from animalism to specialized human form. The teacher turns the base metal of children into gold. It is his teaching skill, his personal influence, his character, his dynamism and his life force that turns the pupils to be truly human, contributing their best to humanity. Books may teach a child but the teacher educates him, Such is the importance of teacher in the system of education.

Like all other professions, teaching is also a specialized vocation needing special knowledge, skill and coaching. So a teacher must have some professional training. As John Adams said "the verb teaching governs two accusatives -- the subject and the pupils." Hence the teacher before he attempts to teach, must acquire thorough knowledge of the pupils (i.e.) the child psychology and the subject matter or methodology and the contents. The teacher must clearly know the objectives of teaching, the psychological principles of learning, the psychological principles governing the behavior of the child, the techniques of teaching, the art of questioning and answering, the use of audio-visual aids, the method of explanation and elucidation, the mode of assessment of the achievement of pupils, the organization of curricular and co curricular activities and all other tricks of the trade

If a child is to be educated, the teacher must know whom to educate? why to educate? Who is to educate? Where to educate? What to educate? How to educate? and when to educate? All these questions demand a sound system of Teacher education programme.

The National Policy of Education 1986 regards teacher education as a continuous process and its pre-service and in-service components are Inseparable. It recommends that the system of teacher education needs to be overhauled. The policy suggests the establishment of District Institutes of Education and Training (DIETs) with the capability to organize pre-service and in-service courses of elementary school teachers and for the personnel working in non-formal and adult education

As envisaged In the NPE 1986, the programme of restructuring and re-organization of teacher education was started in 1987. As a consequence of this DIETs were established to provide academic and resource support to Elementary school teachers, District administration and other field functionaries

As a centrally sponsored scheme the government of India launched this programme with the following twin objectives-

- Creating sound Infrastructure
- Providing sound academic support to the elementary school teachers.

The DIET has to perform three important functions:

- Training both induction level as well as in-service.
- Resource support, extension/ guidance, development of materials, teaching aids, evaluation tools etc.
- Action Research.

DIET Programmes are designed to train the teachers, instructors in transacting curriculum and keeping the learners at the centre of the teaching - learning process. The total of the DIET staff includes 31 faculty members and 7 administrative staff.

The DIET has been conceived as a vibrant instrument for bringing about change in the quality of life of the community through education. It aims at emerging the educational climate of the district by providing rich training and resources and improving the professional competence of teachers and other educational functionaries. It has the following major objectives:

- To provide pre-service and in-service education of Elementary School teachers
- To provide teacher induction and the continuing education of instructors and supervisors for non-formal education and the provision of resources to support them.

- To provide planning and management support for District Boards of Education (DBE), School complexes and educational institutions.
- To serve as an evaluation centre for primary and upper primary schools as well as for non-formal and adult education centres.
- To act as a resource learning centre for teachers and instructors.
- To act as a centre of experimentation and research and
- To support educational technology and computer educational programmes in the district

To perform these functions effectively the DIETs. have the following seven academic branches;

1. Pre-service teacher education (PSTE) branch
2. Work Experience (WE) branch
3. District resource group (DRU) branch
4. In-service Programmes, filed Interaction and innovation, co-ordination (IFIC) branch
5. Curriculum material development and evaluation (CMDE) branch
6. Educational Technology (ET) branch
7. Planning and Management (P & M) branch.

As mentioned above one of tile objectives of the D1 ET is to act as a centre for experimentation and research. It has to provide policy advice to educational planners, administrators. District boards of education, regarding UEE and NLM. For this purpose it has to take up experimentation and research duly selecting one or two educationally backward pockets 0f the district which may be chosen within the reach of the DIET These pockets may be called as "Lab area"

Lab area means "Laboratory". It means a room or building fitted out for scientific experiments, research, teaching or the manufacturing of drugs and chemicals .As such Lab. Area is the area selected in the district by the DIET to conduct different types of

experiments and studies. The DIET has to help the educational administrators, planners and other educational functionaries Including teachers of formal, non-formal and adult education, in realizing their purposes relating to UEE and NLM. by conducting different types of Experimentation studies, research and evaluation and Action research programmes, It is also required to conduct different types of experiments and studies for its own development and the development of its faculty members

For this purpose as stated one or two educationally backward pockets of the District which are within the reach of the DIET are to be specially chosen for conducting need based studies and action research activities. However a lot of studies and action research can be concentrated in the lab area, they would not be necessarily confined to this area, and other suitable areas would be chosen depending on the nature of work involved.

Some of the areas for such studies are --

- Enrolment, retention, and regularity in attendance of children and Adult learners (especially females, SC / ST , minorities, handicapped, slum dwellers, and other disadvantaged groups) various factors affecting them
- Effect of various interventions including incentives on the above issues.
- Community participation and participation in the process of basic education.
- Development of norms, criteria and techniques for evaluation of Institutions (schools, and AE / NFE centres) of the district
- School mapping
- Micro planning
- School complexes formation and their activities.
- Institutional evaluation etc.

Besides these need based problems some of the programmes being implemented can also be taken up for the study to help district administration and the planners. These may be the following:

- Implementation of the mid day meals scheme

- Functioning of the bridge courses, residential and non residential
- Alternative schools like E.G. centres, GVVks, integrated schools, door step schools, boat schools, schools on the sand etc
- Functioning of schools for minorities,
- Functioning of adult education centres:
- Impact of facilities provided under inclusive education, Effect of Incentives on enrolment and retention
- Tribal friendly classrooms
- Girl child friendly environment in schools
- Bilingual education in tribal schools
- Utilization of library books in schools
- Impact of class teacher system
- Functioning of school complexes
- Impact of school complexes on the academic development of teachers
- Head teacher academic monitoring in schools
- Academic support to teachers at the door step
- CLIP
- CLAPS
- Utilization of play materials
- Sex discrimination in schools
- Evaluation practices adopted in schools
- Co-curricular activities in schools
- Utilization of Grants to teachers, schools, TLE grant Impact of Question box scheme
- Utilization of running boards in schools
- Construction of child friendly classroom
- Community participation
- Diary writing by students in schools
- Impact of chaduvu magazine etc

In this connection the following action plan is suggested under the scheme of Lab area Programme

- Assess the needs and requirements of the UEE / NLM programmes (FE/NFE/AE) with regard to access, enrolment, retention and quality concerns
- Select the problem for the study (Research / Evaluation)
- Prepare the proposal for the study
- Select the area for conducting the study based on feasibility, access, financial resources, manpower etc,
- Conduct the study
- Find out the results
- Inform the results to those for whom they are meant

For conducting the studies the following formats are suggested.

Research Study Proposal

1. Title of the project
2. Statement of the problem (brief Introduction significance and the need of the problem)
3. Objectives of the study
4. Scope and limitations of the study
5. Hypothesis
6. Over view of the literature
7. Theoretical frame work
8. Research questions
9. Expected outcomes and educational implications.
10. Design of the study (type of the study, method of the study, sample of the study)
11. Methods of data collection (Questionnaire, interview, observation, documentary analysis, case study, FGDs, Village mapping etc)
12. Data analysis
13. Results, Findings, conclusions, and suggestions

14. Time budgeting
15. Cost estimates.

Action research proposal:

1. Title of the project
2. Problem area
3. Specific problem
4. Causes of the problem
5. Most possible causes of the problem
6. Problem Hypothesis
7. Action design
8. Evaluation of the Impact
9. Time budget
10. Cost

Evaluation Study Proposal

1. Title
2. Introduction
3. Significance and need
4. Objectives of the evaluation study
5. Sample of the evaluation study
6. Scope and limitations of the study
7. Tools of the evaluation study
8. Collection of data
9. AnalysIs of the data
10. Findings and conclusions of the evaluation study

References:

1. National Policy on Education (NPE) 1986
2. DET document
3. School administration and organization – RN Safaya and Shaida, Danpatrai Publishing company New Delhi.
4. Modern Indain Education and its problems – Suresh Bhatnagar and Anamika Sexena - R Lall book depot Meerut.

Dr. K. Sesidhara Rao,
Retd. Principal, IASE,
Masabtank, Hyderabad

Index

Sl. No.	Contents	Page No.
I	**Abbreviations**	**i**
II	**Preface**	**ii**
III	**Lab Area concept before and after Theme paper**	**iii**
1	Backdrop of Lab Area	1 – 2
2	Concept of Lab Area	3
3	Need for the Lab Area	3-5
4	Criteria for the selection of Lab Area	6
5	Lab Area Activities	7 – 9
6	Methodology	10
7	Tools of Study	11 – 12
8	Formats – proposals	13 – 16
9	Generation of Reports (Documentation)	17
10	Suggested list of problems	18 – 19
11	Measures to activate Lab Area activities	20 – 22
12	Action Plan for implementation of Lab Area Activities	23 – 54
13	List of Participants	54
14	Reference Books	55

1. Back drop

In free India for the first time, the National Policy of Education was announced in the year 1968. The general formulations incorporated in this policy did not get translated into a detailed strategy of implementation. As a result, problems of access, enrolment, retention and quality remained unsolved to the optimum level.

This situation prompted the revision of National Policy of Education 1968 and, consequently, the Policy was revised in 1986.

The 1986 policy regards teacher education as a continuous process and its pre-service and in-service components are inseparable. It recommends that the system of teacher education needs to overhauled.

The restructuring and reorganization of teacher education was started in 1987. As a consequence of this **DIETs were established by upgrading the Teacher Training Institutions, with the following objectives.**

- To provide pre-service and in-service education for Elementary school teachers.
- To provide teacher induction and the continuing education of instructors and supervisors for non-formal education and the provision of resources to support them.
- To provide planning and management support for District Boards of Education (DBE), school complexes and educational institutions.
- To serve as an evaluation centre for Primary and Upper Primary schools as well as for non-formal and adult education centres.
- To act as a resource learning centres for teachers and instructors.
- To act as a centre of experimentation and research and
- To support education technology and computer educational programmes in the districts.

As mentioned in the aforesaid paras, the important objective of the DIET is to act as a centre for experimentation and research. It has to provide policy advice to educational planners, administrators, District Board of Education in the district and also academic assistance and support to classroom teachers, in regard to UEE and NLM by conducting different types of Experiments, Research Studies, Evaluation Studies and Action Research programmes. For conducting theses studies one or two educationally backward pockets of the Districts within the reach of the DIET need to be chosen. These pockets are called as "Lab Area"

2. Concept of Lab Area

As per the DIET guidelines mentioned in the document 1989, one of the important functions of the DIET is to help in achieving the quality at Elementary level in the district.

This demands the constant need for the **teacher educators working in DIET to think and evolve new ideas, and innovative practices for adoption in the field of Elementary Education. All these new ideas and innovative practices need to be field tested.** As already stated, for this purpose one or two areas in the district based on the need are to be identified, which form the Lab areas.

A Lab **area can be defined as follows**

1. "A Lab Area is an area in the district identified by **DIET for conducting field level, research studies, evaluation studies,** action research for improvement of the quality of Elementary Education".
2. "A Lab Area is a testing field identified by the DIET for experimenting new ideas and innovative practices".
3. "A Lab Area is a place where teacher **educator can take up all research type of activities for his professional growth and supporting** the educational functionaries at all levels in the District including District Board of Education". For this a module for research methodology is needed. A module consisting of the methods of data collection, data analysis and report writing
4. The Lab **Area consists of a few schools (10-15)** alongwith the habitation within the proximity of DIET where the DIET faculty implements their new and innovative ideas and its impact on various educational phenomena.
5. It is a platform for the teachers to **take up their action research studies** to solve the problems confronted in teaching and learning process and in their day to day activities.
6. It is **a testing ground of innovative ideas in the actual classroom** to find out alternative modes of implementation.
7. It is a place selected for conducting experiments and studies based on ones own experiences and in-depth observations made within the classroom and out side.

3. Need for the Lab Area

Teacher is the main dynamic force in the system of education. He is the centroid or the pivot of educative process. Like all other professions teaching is a specialized vocation needing special knowledge, skill and coaching. In this respect much depends on the initiative and the skill of the teacher educator who trains the teacher for the ever changing society.

The teacher educator must always keep himself abreat of new developments in the filed of his specialization and pedagogic developments. He must always think of new practices in the light of new developments taking place in the field of education and the society at large. He must try to put his new ideas and innovative practices for experimentation. Besides this there is need for the teacher educator to conduct different types of studies in the fieled of Access, Enrolment, Retention and Quality in achieving UEE. Hence the need for lab area.

For achieving UEE & Total literacy, a number of programmes have been launched by the centre and state governments, since independence through various programmes. Inspite of launching of various programmes the objective of EFA is elusive. Hence some more programmes such as, mid-day meals, free textbooks, joyful learning, Radio lessons, TV lessons, CLAPS, alternative schooling facilities, etc. are being implemented in the field. For effective **implementation of all these programmes there is need to make Status studies and Evaluation studies.**

DIET faculty has to take up these studies, for which there is need for lab area. Further, the teacher educator may come across different types of problems in his day to day activities in transacting with the curriculum and in classroom management. He is required **to find out the ways and means to solve these problems** himself. He has to solve not only his problems but also help the classroom teachers in solving their day to day problems. Here comes the need for taking up different types of action research programmes. For conducting research studies, evaluation studies and action research in different fields there is a need for lab area.

The Purposes of Lab area can be stated as follows:

- It is an identified area within the district.
- It is used for field testing and experimentation
- It should consist of various institutions related to UEE/NLM.
- More than one area can be identified for the purpose of lab area.
- Lab area activities are specific in nature.
- Lab area activities are to be identified by the faculty members by converging all the resources.
- It is meant for all the faculty members to undertake studies.
- It is a testing ground of innovative ideas.

4. Criterion for selection of Lab Area

In selecting the Lab area the following criteria is to be considered.

- Lab Area should be preferably **close to DIET**, where testing, research and experimentation can be taken up by the faculty without interruption to their routine work.

- The identified Lab Area **should have all types of elementary level institutions** such as Primary School, Upper Primary School, Multigrade school, KGBV, Tribal School, Minority School, ECE, Anganwadi, Continuing Education centre, Open school in order to take up experiments, Evaluation studies, Action research and experimentation of Innovative ideas.

- Educationally **backward areas have to be identified**, i.e. where enrolment, retention, transition and achievement levels are not up to the level.

- Places **where on going Educational programmes** at elementary level viz., NPEGEL, CLIP, CLAPS, Midday meals, READ, Radio lessons, Mana T.V. are being implemented.

- Lab area should consist **of all categories of population** i.e different religions, castes, economic status, occupations etc.

- In the selection of Lab Area the field co-operation factor should also to be taken into account.

- **Social issues such as child labour, early marriages,** parental superstitions, sex bias, etc. need be given priority in the selection of Lab area

- Lab area can provide an opportunity for the student teacher to take up the project works, as a part of teacher education curriculum.

5. Lab Area Activities

Broadly Lab area activities can be categorized into three. These are

1. Institutionalized
2. Specific need based and
3. On going programmes.

Institutional Lab Area activities:

Institutional lab area activities can be taken up by all the faculty members of DIET after identifying the problems confronted by the institution. **Institution as a whole** undertakes these problems after thorough deliberations with the support of like minded people in the community. The institution derives benefit in terms of collective leadership and finding solutions to the problems confronted. Some times if necessary the institution can invite suggestions from the local experts who are working on them. These problems can be identified in the review meetings held at the District level and at mandal level. Some of the **suggested problems of institutional Lab area activities** include:

1. Assessing **dropout** in selected schools.
2. Improving **retention** levels among gender and social groups.
3. Implementation of specific schemes of DIETs including CLAPS.
4. Trying out DIET curriculum and suggesting probable changes.
5. Developing institutional plans in collaboration with community.
6. Conducting specific programme on co-curricular activities for improving the motivational levels of students.
7. Developing specific projects related to child study etc.
8. Strategies for implementation of Midday meal programme.
9. Introducing Human Rights Education and Environmental Education.
10. Strategies to solve the problems of Girl child.
11. Strategies for improving the attendance and retention of SC/ST and children coming from poor back ground.
12. Strategies for educating the children of migrant labourers and child labourers.
13. Strategies for improving the school conditions keeping in mind the special needs of the girl children.

14. Strategies for Teacher motivation.
15. Preparation of tool kits.
16. Improving achievement levels of Students.

Specific need based activities:

The policies and problems of education in general change from time to time keeping in view the demands and needs of the community. Specific needs of the children need to be studied to find out solutions for implementation. In this context specific needs of the child in the classroom context need to be studied. These needs may vary from district to district. Some suggested activities under this category may be

1. Child tracking
2. Cohort studies
3. Using locally available materials
4. Tribal child education issues
5. Study of time table and content
6. TLM
7. Grants
8. Gender issues etc.
9. Classroom problems
10. Problems relating to curriculum transaction in different subjects

On going programmes:

Now the DIET has been given a special status for monitoring and implementation of some on going schemes of the centre and the state. There is dire need to implement these programmes in letter and spirit. These schemes need to be evaluated for their betterment. Thorough understanding of these schemes is crucial for their effective implementation and bringing necessary changes. In this regard the problems relating to **the following activities are suggested for taking studies under Lab area.**

- CLAPS
- READ

- Children Literature
- Class teacher system
- Peer group teaching
- Multilingual Textbooks
- School Complexes
- School Management committees
- Right to Information Act and its implementation
- NPEGEL programmes
- CAL Project
- Mana T.V
- Vindam Nerchkundam
- EDUSAT
- E-learning
- Grading
- Multi grade teaching
- Wall Magazines
- Diary Writing
- Post box
- Red ribbon clubs
- AEP
- Library as resource of learning
- Cluster models in girls education
- Teacher Research Forums
- KGBVs
- Residential schools for tribal and social groups
- Mid Day Meal Scheme
- Integrated approach

6. Methodology

Classroom transaction, school enrirovement, parental co-operation, local community etc. and also review meetings conducted at institutional, Mandal and District level will form the sources for identification of problems for experimentation.

Methods of Research for the problem chosen for study in Lab area, differs from problem to problem. Methods of Research according to one school of throught are divided into two categories – quantitative and qualitative.

Quantative methods focus on scientific designs. On the other hand the **qualitative methods** focus on interpretative ethnographic designs based on direct observation. In depth studies are important for studying the problems taken up in the Lab area. Depending on the problems, different methods are to be used either independently or collectively. A few methods in this context include.

- Historical method, what was? (Previous happening)
- Descriptive method, what is? (Survey)
- Experimental method, what will happen? (One group, Parallel group etc.)
- Case studies (in depth study)
- Community studies (Demand survey, Market surveys etc.)
- Correlation studies.

7. Tools of Study

For the studies taken up in the Lab area based on the problem chosen, different tools of data collection, need to be adopted. These include.

- Inquiry forms (Questionnaire, Schedule, Check list, Score card, Rating scales and Attitude scales)
- Observation (Participant, Non-participant, direct, in-direct)
- Interview (Structured, Unstructured, Non-directive)
- Documentary analysis (Registers, Records, Documents, Autobiographies, Monographs)
- Sociometry
- Tests (Achievement tests, Performance tests, Interest inventories, Intelligent tests, Personality assessment)
- Focused Group Discussions (FGD)
- Participatory Rural Appraisal (PRA) Rapid Rural Appraisal (RRA)
- Matrix
- Time frames
- Line Diagrams

7 (a) Research Methods

Teacher should be trained in Research methodology so that he/she will be able to carryout their ideas and innovative programmes.

1. Data Collection methods:

a. Primary Sources

b. Secondary sources

2. Methods of Primary Data Collection:

a. Sampling method

b. Case study method

c. Observation method

3. Methods of secondary data collection:

Collecting data from books, journals and reports of institutions.

4. Data Analysis:

Content analysis

5. Report writing:

Preparing a report which is the outcome of the data collected and analyzed from different sources and arriving at certain conclusions.

8. Formats

Formats (proposals) help in understanding the problem chosen for lab area. They also facilitate in the administration and compilation of the data. Before taking up the problem it is necessary to develop suitable proposals based on the realities. It is essential to collect the data in a scientific manner without giving any scope for missing vital information. Generally 3 types of formats (proposals) are used to conduct the studies in the lab area.

1. Evaluation Study
2. Action Research Study
3. Experimentation

Evaluation Study:

In the education system there are various innovative programmes sponsored by the government and other organizations to improve enrolment, retention and quality according to the needs and demands of the society. In this context there are several educational programmes which are being implemented in the state.

They include MDM programme, enrolment drives, cohort studies, CLAPS programme, Read enjoy and develop program (READ), grading system, CAL programme, NPEGEL programme etc.

These programmes are being implemented in Andhra Pradesh with the support of DIETs and other field functionaries. There is a dire need to conduct lab area studies to evaluate the impact of these programmes in accordance with the objectives set forth by the educationists.

The following format for the evaluation study proposal is suggested as a guide line to take up the study.

1. Title
2. Introduction

3. Significance and the need
4. Objectives of the evaluation study
5. Sample of the Evaluation study
6. Scope and limitations of the study
7. Tools of the evaluation study
8. Collection of Data
9. Analysis of the data
10. Findings and conclusions of the evaluation study
11. Time Budget
12. Cost estimate

Action Research:

Action Research is a scientific study of the problem felt by the teacher in the classroom context. Action Research helps the teachers to solve their problems by themselves. Lab area provides an opportunity for the teacher to examine cause and effect factors which are responsible for the problem.

Action research facilitates the teacher and teacher educators to develop their professional skills, thereby the learning problems of the students can be solved. Continuous efforts to improve the existing situation necessicitates a critical inquiry in the field of education. Action research provides a direction to the teacher in this context.

To take up micro level action research problems Lab area provides a platform for the teachers to improve upon their daily teaching learning process. It also improves the level of courage and confidence of the teacher to face the specific problems of students. Specially action research helps the practioner to find solutions to the problems confronted by him/her in his/her day-to-day activities.

The suggested format to take up action research in lab area is as follows:

1. Title of the Project
2. Problem area

3. Specific problem
4. Causes of the problem
5. Most possible causes of the problem (those causes which can be manipulated by the researcher)
6. Problem hypothesis
7. Action design
8. Evaluation of the impact
9. Time budget
10. Cost

Experimentation / tryout studies:

Experimentation aims at understanding the cause and effect phenomena of the selected problem. The lab area provides the significant ground for the DIET faculty to experiment their own innovation ideas to test its feasibility. Most of the time the innovative ideas are implemented without understanding their rationale and context. Lab area gives an opportunity to test them for their validity. Untested idea is equal to undigested idea which does not make any sense for educationist.

There is a need to explore the new ideas or imagination of teachers, teacher educators in the lab area. The abstract ideas can be concretized through experimentation in the educational lab.

It is difficult to conduct experiment in education as education is directly related to human beings. The teacher comes in to direct contact with students who are more vulnerable to situation created by the teacher in the teaching learning process. Therefore before the new ideas are implemented, they should be experimented in the lab area identified for the purpose. Not only the ideas and innovative practices can be tested in the Lab area but also some research studies can be taken up whenever problems are identified.

The suggested experimentation format is as follows:

1. Title of the project
2. Statement of the problem
3. Objectives of the study
4. Scope and limitations of the study
5. Hypothesis
6. Research question
7. Expected outcomes and educational implications
8. Methods of the study – Experimental Design.
9. Experimentation and data collection
10. Data Analysis
11. Findings and suggestions
12. Time budgeting
13. Cost estimates

9. Generation of Report

Documentation of the study is crucial for recording the events and dissemination of information. Written information with regard to statement of problem, process and actual implementation and feedback will go a long way in studying and solving the problem in a scientific manner. Dissemination is crucial with regard to,

- Systematic recording of events of selected Lab Area problems and understanding the issues involved in it.

- Continuous collection of information, verification, implementation and action, will help the Lab area team to focus on the issues and analyzing them periodically.

- Human memory has its own limitations. Recording of events and continuous action should figure in documentation.

- There are two aspects of recording of Lab Area problems
    1. Action in the field
    2. Systematic analyzing and interpretation

The format for adoption in the Documentation process is as follows:

3. Introduction
4. Genesis of the Problem
5. Objectives
6. Lab Area Activities
    a. Institutional
    b. Specific
    c. On going programmes
7. Methodology (Method adopted, sample)
8. Formats used (tools used)
9. Analysis of the data
10. Observation, findings, conclusions and suggestions

10. Suggested list of problems

There are different tribal and non tribal communities which are still unreached with educational facilities and these children education is affected to a greater extent. The status of education, bringing the children to the educational institutions and their retention are the important areas of present time to study and sort-out suitable solutions. Besides these there are a number of problems which need solutions to achieve UEE/NLM some of these are as follows:

1. Low enrolment, low retention and low achievement among the children belonging to SC, ST and Minorities, Slum Area, etc.
2. Problems of Education of migrant children, urban deprived etc.
3. Impact of SSA programmes on learning achievement of children, CLAPS in the subjects like language and mathematics.
4. In some BC groups there is a total non participation in education. Why?
5. It is stated that out of 1,47,036 children enrolled in ECE centres only 76,548 enter class I (Transition). What happened to remaining?
6. In general, enrolment in Government and government aided schools has been decreasing over the years from 2001-2002 to 2006-07 year after year while enrolment in Private unaided schools is increasing. Why?
7. Transition of children from lower primary to upper primary (Say from class I to class VI) has been steadily increasing over the years from 2000-01 to 2006-07, but why it is not 100% or nearing 100%?
8. When observed regionwise profile, in AP, Telangana has lower literacy rate, larger out of school children, lower retention rate in PS/UPS compared to Coastal Andhra and Rayalaseema. What steps are to be proposed to address this problem.
9. Impact of bilingual text books in 8 tribal languages developed for tribal children in classes I & II on their achievement and on enrolment retention.
10. Impact of door step schools for urban deprived children on enrolment and retention.
11. Why KGBVs are not attracting Muslim girls who are out of school while they are attracting SC, ST, & BCs?
12. Impact on learner achievement due to teaching by Vidya Volunteers in schools

13. Impact of leadership of lead schools (School Complex) on member primary and Upper Primary Schools.
14. A survey of library facilities in schools.
15. Methods of Teaching Mathematics.
16. The leisure activities of school children.
17. The hobbies of a 5 years old boy / girl child.
18. Reading habits in general English.
19. Writing correct mother tongue with correct punctuation, without any mistake.
20. Lack of mapping skills in social studies.
21. Time sense among primary school children.
22. Story Telling is not being taken place in most of the I, & II classes though it is an integral part of early child Education: why?
23. Lack of effective communication between the teacher and I class children in maintaining Health & Hygiene.
24. Home work / assignments / projects in schools.
25. Teacher out-of-school activities.
26. Pressures of community on school- functioning.

11. Measures to activate Lab Area activities

Surveys conducted at different levels show that in the initial days of the establishment of DIETs, the Lab Area activities were organized efficiently, may be due to the full complement of staff and other resource support. As the time passed it is found that efforts on this important activity were not made to the expected level. Presently only the studies entrusted to the DIET, through external agencies like APPEP, DPEP, SSA, RVM are being taken up by the DIETs. Hence there is every need to revitalize this important activity which helps in the elevation of the DIETs and its faculty.

Lab Area approach is an innovative approach. It has the potential to bring out the creativeness and innovativeness of the individual teachers. Teaching is such an activity where the innovativeness of the Teacher determines the value and quality of education. Generally, teachers in the schools feel that they have to teach the aspects that are there in the text book only. They think that teachers have no role to play to decide about the content of teaching, method and mode of teaching. Here the Lab Area approach helps the teachers to overcome this feelings. We recommend that this innovative approach of lab area activity should become part of B.Ed. course or B.Ed. colleges. This will provide an opportunity to the future teachers of Secondary Schools to become creative and innovative in teaching and evaluation. Both at the DIET institutions and B.Ed. colleges, introduction of research methodology should be made compulsory. This will enable the teacher trainees to go to the field and experiment with their ideas. They will also be equipped with the knowledge of data collection, data analysis and report writing. All these measures will go a long way in improving the teaching standards in the schools. The new innovation coming out of the lab area approach can be used to solve the problems of school education such as low enrolment, low retention, high dropout and the gender gap, rural urban gap in education.

For the successful implementation of Lab area approach one should have clear understanding of the approach and the issues involved in its implementation. To start with the Lab Area should be understood as the villages and schools near by the DIET. We should identify the problems in the schools and study them with the intention of finding solutions to the problems. The problems can be dropout, non entry into the

school, lack of basic infrastructure in the schools, problems of the children of SC/ST/Minority/girls children. Money and time should not be considered as a constraint to carry lab area activity. The persons involved in it should have a positive thinking and commitment to the problems of the society. They should acquaint themselves with the environment in which the schools are working in the area. Then try to understand some of the important problems in the lab area. The successful working of the lab area approach requires people who can think differently. The narrow and routine thinking should be given up. One should use his or her own creativity and innovativeness in the implementation of lab area activity. DIETs should become the centre of activity and prime institution at the district level to motivate all the educational institutions (Schools) in the district. The DIET should provide leadership to all the schools in the district. In this regard the commitment from the Principal and faculty of the DIET in an important factor for the lab area approach. However, they may come across practical problems which can be stated as follows:

1. Funding
2. Lack of mobility including transport
3. Lack of monitory incentives
4. Lack of co-operation from other agencies
5. Lack of sufficient staff
6. Lack of plan of action
7. Lack of regular assessment
8. Lack of awareness and motivation
9. Lack of tools, guidance, methodological knowledge.

They should study the problems within their reach and then slowly move to other areas. They must try to overcome the difficulties which they may come across in the smooth implementation of this program.

In this connection the following measures are suggested to activate the Lab Area activities.

1. Lab Area activities should be treated as self motivated activities.
2. Staff meeting should be utilized for the identification of Action Research problems.
3. Principals should hold a meeting of the Headmaster of Primary Schools of the vicinity and identify the problems faced in UEE for taking up under Lab area activity.
4. DIETs to help the local schools by deputing their trainees to run classes in the absence of regular teachers.
5. DIETs to arrange for extension lecturers for the academic benefit of teachers in the vicinity.
6. DIET staff to attend the school complex meetings and identify the problems to provide solutions through research.
7. DIETs to utilize the district level review meetings to identify problems to seek solutions.
8. DIETs to prepare the list of problems for study, under monetary and non monetary for LAB Area activities.
9. SCERT to surprise the Lab Area activities of DIETs and provide academic and financial support.
10. Strengthening the DIETs to facilitate the execution of Lab area activities.
11. Adoption of surrounding villages to achieve sent-percent enrolment by involving the teacher trainer.
12. Imparting moral education through story telling may be an activity under Lab area
13. Promoters of lab area activities to be honoured on Teachers Day.
14. To equip the DIET libraries with the literature on Research, Evaluation and Action Research studies.
15. Space may be given for this important activity of Lab area, in the institutional plan of the DIET.
16. The principal may take the lead in activating the lab area activities by taking up, one or two need based studies to motivate the faculty.
17. Local resource persons may be tapped to equip the DIET faculty in conducting research, evaluation and action research programme and in experimenting innovative ideas and alternative modes of implementation
18. ET cell of the DIET and SCERT should taken up one activity in lab area in-terms of developing plans and telecast materials and disseminate the same.

12. Action Plan for Implementation of Lab area activities

Hyderabad - 1

Lab area : One Mandal in the district

Problem : Impact of CLAPS Programme on achievement levels of V class children in Urdu Language

Duration : 60 days

Objectives : To study the achievement levels of listening skills of class V children.

To study the achievement levels of speaking skills of class V children.

To study the achievement Levels of Reading Skills of class V children.

To study the achievement Levels of writing skills of class V children

Implementation / Execution:

1. Field visit : 30 days Jan '07 to Feb'07
2. Sample Selection : 30 schools
3. Methodology adopted : Skill wise performance test for children
4. Preparation of Tools : One week Dec'07
5. Data Collection : 35 days Jan'07 & Feb'07
6. Analysis : One week Feb' Last week
7. Report writing : Two weeks March Moth
8. Supporting staff : 2 members
9. Cost estimated : Rs. 25,000/-

Hyderabad - 2

Lab area : One Mandal in the district

Problem : Impact of innovative programmes introduced by SSA, A.P., at Primary Schools (i.e., School Post Box, wall magazine, children's diary, classroom Library, Children's Literature)

Duration : 3 Months

Objectives : i). To study the standards of children's at Pre implementation of Innovative programmes

ii) To study the innovative programme how much supporting on the achievement levels of children

iii) To study the childrens opinions on innovative programme, whether it is joyful or not, to them

iv) To suggest the results to take necessary steps for further development.

<u>Implementation / Execution</u>:-

1. Preparation of Tools - One week (2nd week of January, 07)
2. Sample Selection - 30 Schools in a mandal (Random) (V the class)
3. Methodology adopted - Performance test to children
   - Observation schedule for children
   - Descriptive method
4. Field visit for data collection - 30 days (February months)
5. Analysis - 1 week
6. Report writing - 1 week

Supported staff : 2 members (DIET faculty)

Cost estimate :

i) Preparation of Tools - Rs. 3,000/-

ii) Field visit - Rs. 20,000 (TA bill Dist Level)

iii) Analysis - Rs. 3000 (City level)

iv) Report writing - Rs. 2,000

v) Stationary & Misc - Rs. 5,000

Adilabad - 1

Problem : Enrolement of Muslim girls in KGBVs

Objectives :
1. To assess the status of Muslim girls enrolment in KGBVs.
2. To encourage Muslim girls enrolment in KGBVs.
3. To pass on specific recommendations to the authorities for making necessary efforts
4. To mobilize the Muslim community for enrolling girls in KGBVs

Implementation:

Sl.No.	Implementation / Execution	No. of days	Month	Supporting staff	Cost
1.	Field Visits	10	October	MEO/HMs/Communtiy leaders (Muslim)/Trainees of Urdu medium	
2.	Sample Selection (20 girls out of schools identified in house to house survey)		October	CMO/ASO of SSA DPO, MEO	
3.	Methodology Adopted 1. Meeting the girls 2. Questionnaire		October	DIET, faculty and trainees of U/m	
4.	Preparation of tools	7 days	October	DIET, Faculty	Rs.1,000.00
5.	Data Collection	10 days	October	DIET – Trainees (U/m)	Rs.5,000.00
6.	Analysis of Data	3 days	November 1st week	DIET faculty and trainees	Rs.1,000.00
7.	Report Writing	3 days	November 2nd week	DIET faculty	Rs.2,000.00

Adilabad - 2

Lab Area : Utnoor Mandal

Problem : A comparative study on achievement of children using bilingual textbooks (Gondi –Telugu) and Telugu medium books.

Duration : 6 Months

Objectives :
- To study the advantage of Bilingual Textbooks
- To study the improvement in the percentage of attendance of the children
- To study confidence levels of the children
- To study the improvement in learner friendly atmosphere in the schools

Implementation:

Sl.No.	Implementation / Execution	No. of days	Month	Supporting staff	Cost
1.	Field Visits	10	Novemeber 3rd and 4th week	MEO, SCRP, HM	Rs.3,000.00
2.	Sample Selection (5schools implementing Bilingual Textbooks + 5 Schools using general textbooks)			MEO, SCRP	
3.	Methodology Adopted 1. Performance test papers 2. Questionnaire/openionnaire				
4.	Preparation of tools	2 weeks	October last week and Novemeber 1st week	-	Rs.5,000.00
5.	Data Collection	10 days	November 3rd and 4th weeks	MEO, SCRP, HMs	Rs.3,000.00
6.	Analysis of Data	2 Weeks	December 2007	MEO, SCRP, HMs	Rs.1,000.00
7.	Report Writing	2 weeks	January 1st and 2nd week	-	Rs.3,000.00

Adilabad - 3

Lab Area : Adilabad mandal

Problem : Impact of introducing joyful learning activities on attendance of children in class-I

Objectives : 1.To develop internet among the children for attending the school regularly

2. To improve the child friendly class room situation

3. To encourage active participation of children in learning

4. To develop team spirit among the children (Working together – dignity of labour)

Implementation:

Sl.No.	Implementation / Execution	No. of days	Month	Supporting staff	Cost
1.	Field Visits	Twice in a week	June/ July	HMs and School Teachers	-
2.	Sample Selection (Two schools one in urban and the other one in rural area)				
3.	Methodology Adopted 1. Direct Interaction with children 2. Interaction by trainees with children		-	HMs, 1st class teachers and DIET trainees	Rs.5,000.00 (Material)
4.	Preparation of tools 1. Play way material to provide training to sensory organs 2. Rhymes and Story books		May (10 days)	DIET-Trainees, Artist, painter	Rs.5,000.00
5.	Data Collection	40 days	June / July	Teachers of class-I	-
6.	Analysis of Data	07 days	August 1st week	-	-
7.	Report Writing	07 days	August 2nd week	DIET faculty	Rs.1,000.00
	Total				Rs.11,000.00

Medak - 1

Lab Area : Ausula Pally School complex, Medak Dist. (PS & UP Schools in Ausulapally complex)

Problem : Study of Problems in organizing school assembly effectively in primary and upper primary schools.

Duration : 3 Months

Objectives :
1. To know the causes, which are effecting in organizing school assembly from teachers point of view.
2. To find out the causes which are effecting in organizing school assembly from students point of view.
3. To find out the causes which are effecting in organizing school assembly from Material point of view.
4. To suggest the ways and means to organize schools assembly effectively.

Implementation /Execution:

Sl.No.	Implementation / Execution	Time duration	Cost estimates
1.	Field Visit	10 working days December 1st and 2nd weeks	Rs.2000.00
2.	Sample	Primary ad Upper Primary Schools of Ausulapally School Complex in Medak Mandal, Medak Dist	-
3.	Methodology	Qualitative Study	-
4.	Preparation of Tools 1. Observation schedule 2. Interview	One week December 1st week	Rs.2.000.00
5	Data Collection	20 workings days December month	Rs.5,000.00
6.	Analysis	One month January 2008	Rs.1,000.00
7.	Report Writing	February 2008	Rs.2,000.00
	Total		**Rs.12,000.00**

Medak – 2

KGBV are functioning in districts to improve girls enrolment and retention they are focusing on girls educational problems. However the present study attempts to study KGBV in two ways.

1. How they are functioning in-terms of enrolment of girls
2. Why Muslim girls are not attending the KGBV schools.

Objectives:

1. To study why girls (Muslim minorities) are not enrolled in the schools
2. To study whether all girls of that local area are attending / enrolled in the KGBV schools.

Duration : 3 Months

1.	Field visit	Visit to Medak
2.	Sample of Selection	KGBV schools of medak (rural)
3.	Methodology Adopted	Qualitative (observation questionnaire)
4.	Preparation of tools	Observation and questionnaire
5.	Data Collection	DIET Lecturer -2
6.	Analysis	Analysis of Data to find out the causes
7.	Report Writing	Documentation of report

1. TA/DA for visiting	5000.00
2. Workshops for conduct	5000.00
3. Documentation	1000.00
Total	11,000.00

Mahabubnagar - 1

Lab Area	:	Yedirg, Mandal Mahabubnagar
Name of the Investigators	:	2 Lecturer of DIET, Mahabubnagar
Problem	:	Attendance of girl children in 7th class is low.
Duration	:	3 Months
Objectives	:	1. To identify the problems of girl children for their irregular attendance in 7th class 2. To improve the attendance percentage of girls children of 7th class 3. To find out the relationship between attendance and achievement levels of 7th class girls children.

Sl.No.	Implementation / Execution	Time duration	Supporting staff	Descriptive of the resources and material	Cost estimates
1.	Field Visits	2 days November 1st week	HM and Class teacher	Actual TA/DA to 2 investigators	Rs.500.00
2.	Sample Selection	2 days November 1st week	7th class students in 5 sample schools	10 students 10 peers 10 teachers 10 parents	
3.	Methodology Adopted	-	Interviews	10 students 10 peers 10 teachers 10 parents	-
4.	Preparation of tools	1 week Novemeber 2nd week	Interview schedule for students - Teachers - Peers - Parents	10 students 10 peers 10 teachers 10 parents	Rs.2000.00
5.	Data Collection	2 weeks III and IV november	Interviewing the students, peer, teachers and parents	TA/DA to investigators	Rs.3,000.00
6.	Analysis of Data	2 weeks December I & II week	Technical support Faculty support	Clerical charges Typing charges	Rs.2,000.00
7.	Report Writing	2 weeks in January 2008	Technical support Faculty support	Clerical charges Typing charges	Rs.2,000.00
	Total				**Rs.9,500.00**

Mahabubnagar - 2

Evaluation study / Impact study:

Investigators : 2 faculty members of DIET, Mahabubnagar

Lab Area : Mahabubnagar Mandal

Problem : Impact of CLAPS programme on achievement level of class V students in Telugu

Duration : 3 Months

Objectives :

1. To find out whether students of class V are able to read the text with comprehension
2. To assess the ability of students in reproducing the text in their own words after it has been read
3. To examine the level of improvement in writing ability of students.

Implementation / Execution

Sl.No.	Implementation / Execution	Time duration	Supporting staff	Descriptive of the resources and material	Cost estimates
1.	Field visit	2 days	-	2 faculty members	Rs.1,000.00
2.	Sample Selection	1 week	3 primary schools students of V class, class teachers, H.M.	2 faculty members	-
3.	Methodology adapted	-	Interview and observation	-	-
4.	Preparation of tools	2 weeks	- Interview schedule for H.M. and teachers - Observation schedule - Achievement test	-	Rs.2,000.00
5.	Data Collection	2 weeks	- Interview schedule for H.M. and teachers - Observation schedule Achievement test	TA/DA	Rs.3,000.00
6.	Analysis	2 weeks	- Clerical staff - Technical Staff 1 or 2 faculty members	Stating, Xeroxing, Typing etc.	Rs.3,000.00
7.	Documentation (Report Writing)	2 weeks	- 2 faculty members	-	Rs.3,000.00
8.	Miscellaneous		-	-	Rs.500.00
	Total				Rs.12,500.00

DIET Warangal & DIET Karimnagar

Lab Area : 1. Timmapur Mandal (KRM)

2. Hanamkonda Mandal (Warangal)

Problem : Preparation and utilization of TLM and its impact on academic achievement of class IV students in science subject.(Experimental Study)

Duration : 3 months

Objectives:

1. To develop knowledge of subject content among of students
2. To develop observational skills among students through artistic approach.

Sl.No.	Implementation / Execution	No. of days	Month	Supporting staff	Cost
1.	Field Visit (distance) selection of schools within 8 Kms distance	3	November	DIET, Lecturers, M.E.Os	Rs.2000.00
2.	Sample Selection (No. of Schools) 5 Primary schools for Lab Area				
3.	Methodology adopted a. Experimental study b. Comparative study between 5 Ps				
4.	Preparation of tools a. Low cost, no cost materials b. Required materials for TLM preparation c. Workshop for collections	3 weeks	November	Art Teachers concerned subject teachers, DIET, Lecturers	Rs.5000.00 (@ Rs.100/- Per school)
5.	Data Collection (To conduct workshop for preparation of TLM in 5 Primary Selected schools) (Exhibits verities)	4 week	December	Art Teachers concerned subject teachers, DIET, Lecturers	Rs.4,000.00
6.	Data Analysis: To conduct Exhibition for prepared TLM exhibits before Judges, to select meritorious	2 week	January	School complex HMs, MEOs, DEOs	Rs.4,000.00
7.	Report Writing: a. Information b. Arrangements of Data and finalization c. Photographs d. Documentation	2 week	January	DIET, Lecturers, Teachers	Rs.5,000.00
	Total				**Rs.20,000.00**

West Godavari Distrct - Action Plan: 1

Lab Area: One Mandal in the District (Schools near to DIET within 5km)

Problem: Impact of CLAPS programme on achievement levels of 1st class Children in Mathematics.

Duration: 30 days

Objectives:

- To study the achievement levels of recognition of natural numbers in Mathematics of class-I children.
- To study the achievement levels of 'addition' skills of class-I children.
- To study the achievement levels of 'substraction' skills of Class – I children.
- To study the achievement levels of 'drawing' skills of class-I children.
- To study the achievement levels of 'oral' skills of class-I children.

Implementation / Execution:

1. Field visit	:	15 days, 20th February to 20th March 2008
2. Sample Selection	:	15 Schools
3. Methodology adopted	:	Skill wise performance test for children
4. Preparation of tools	:	One week February 2008
5. Data Collection	:	15 days
6. Analysis	:	One week March last week 2008
7. Report writing	:	Two weeks April first two week 2008
8. Supporting staff	:	2 members
9. Cost estimated	:	Rs. 6000/-
a. TA/DA	:	2000/-
b. Schedules	:	1000/-
c. Report writing	:	2000/-
d. Stationary, etc.	:	1000/-

		6000/-

West Godavari Distrct. - Action Plan: 2

Lab Area: One Mandal in the District (Schools near to DIET within 5km)

Problem: A study on the participation of 'Society' in the school development programmes.

Duration: 30 days

Objectives:

1. To study the participation of 'society' in giving infrastructure facilities to the school.
2. To study the participation of 'society' in mid day meal programme.
3. To study the participation of 'society' in admitting the dropouts and OSC in to the school.
4. To study the participation of 'society' in Adult Education Programme.

Implementation / Execution:

1. Field visit	:	15 days, 15th February to 1st march
2. Sample Selection	:	10 Schools
3. methodology adopted	:	Observation and Documentary analysis
4. Preparation of tools	:	One week February 2008
5. Data Collection	:	10 days
6. Analysis	:	One week March 3rd week 2008
7. Report writing	:	Two weeks March 4th week 2008
8. Supporting staff	:	2 members
9. Cost estimated	:	Rs. 4000/-
a. TA/DA	:	1500/-
b. Schedules	:	1000/-
c. Report writing	:	1000/-
d. Stationary, etc.	:	500/-

		4000/-

Khammam District – Action Plan - 1

Lab Area	:	1 Khammam (urban mandal)
Investigators	:	DIET-Faculty Sr. Lecturer / Lecturers.
Problem	:	A comparative study on the achievement levels of children who are coming from welfare hostels (BC/SC/ST)
Duration	:	60 days

Objectives:

1. To compare the achievement levels of children coming from welfare hostels.
2. To study the attendance status of the children
3. To find-out relationship between attendance and achievement levels among the students.

Implementation /Execution:

1. Field visit	:	30 days (15th February to 15th March)
2. Sample Selection	:	10 schools of Primary/ Upper primary schools
3. Methodology / adopted	:	Achievement tests conducted by school teachers and by Researchers. Documentary evidences, School registers, records
4. Field visit for data Collection	:	30 days
5. Analysis of data	:	1 week
6. Report Writing	:	1 week
7. support staff	:	2 members (DIET faculty)

Budget estimates

1. Preparation of tools	:	3000/-
2. Field visits – TA/DA	:	6000/-
3. Analysis of data	:	3000/-
4. Report Writing	:	2000/-
5. Stationary & Miscellanious	:	3000/-

Khammam District – Action Plan - 2

Lab Area	:	Khammam urban mandal
Investigators	:	2 Sr. Lecturers / Lecturers.
Problem	:	"A study on the reasons for academic backwardness among C&D. grade children in class I & V in selected schools".
Duration	:	60 days

Objectives:

- To Know the reasons for academic backwardness of children.
- To know the personal problems of children which causes academic backwardness.
- To know the home problems of children, which causes backwardness.
- To know the teaching learning process which causes backwardness among the children.

Implementation / Execution:

1. Field visits	:	30 days (15th February to 15th March)
2. Sample of study	:	10 Primary Schools in khammam Urban Mandal
3. Methodology adopted	:	Tests conducted by Teachers , interview schedule for students, teachers and peers
4. Field visits for Data collection	:	30 days
5. Analysis of Data	:	1 week
6. Report writing	:	1 week
7. support staff	:	2 members (DIET faculty)

Budget estimates

1. Preparation of tools	:	3000/-
2. Field visits – TA/DA	:	6000/-
3. Analysis of Data	:	3000/-
4. Report Writing	:	2000/-
5. Stationary & Miscellaneous	:	3000/-

Guntur District - Action Plan – 1

1. Title of the Project:- "A study on impact of midday meals on enrolment".
2. Statement of the problem:
   - As a part of Govt. Schemes, State Govt. is running midday meals scheme in Primary Schools in entire state.
   - Some of the children are dropping out from the schools due to their poverty. Parents are unable to feed them properly due to financial constraints.
   - In search of their livelihood, they are migrating from place to place in search of livelihood.
   - The children who lost their parents fully and partially, are dropping out from schools in search of food.
   - The drop out rate is very high in rural areas when compared to urban areas.

3. Objectives of the study:
   - To know the impact of midday meals in reducing the drop out rate
   - To study how the scheme is influencing the orphans and semi orphans children to enroll in the schools.

4. Scope and limitations of the study.
   - Children are not attending schools, when their parents migrate for their livelihood.
   - Children are working in the firms and fields in thriving their livelihood.
   - In search of their livelihood, they are being dropped out from their schools.
   - Orphans and semi orphan children are not attending to schools due to their starvation.

5. Most possible causes of the problem:
   - Midday meals is one of the instruments to attract the children to schools.
   - Nutritious and healthy food attract the children more to attend the schools.
   - Classroom environment is also important to attract the children.

6. Problem Hypothesis:
   - There is a significant difference in attendance of primary class children due to effective management of midday meals programme.
   - There is no significant difference in the enrolment, attendance of rural area children of primary schools in the District.

7. Methods of the Study:
   a. Sample size: Two Primary schools in each mandal and taken ten mandals in the district (i.e. 2 x 10 = 20 schools)
   b. Tools of Research: In order to collect the information from the field a questionnaire to the children, teachers, parents, cooking agencies etc. may be given.

8. Experimentation and Data Collection:
    a. Question?
    b. Interviews
    c. Check list
    d. Attendance monitoring etc.

9. Data analysis:
    a. Data regarding children enrolment – classroom attendance.
    b. Collection of data from the questionnaire given to the children.

10. Findings and suggestions:
    - Dropout rate is slightly decreased due to the Midday meal scheme.
    - Children are coming to schools regularly.

11. Time duration:
    The entire research will complete within 6 weeks

12. Budget

TA / DA	=	4000/-
Stationary	=	2000/-
Miscellaneous	=	2000/-
		8000/-

Chittoor District – Action Plan - 1

The Primary and Upper Primary schools which fall under grade C and D. The schools are graded as A, B,C, D based on their performance and C and D also last grade schools respectively.

Problems : upgradation of C and D grade schools in Karvetinagar mandal, Chittoor

Objectives:

1. To develop 'C' & 'D' grade schools to B and A Grade schools.
2. To improve the learning skills of children in C and D grade schools.
3. To encourage community participation for the improvement of status of school

Duration : 3 months

1. Field visit to schools	:	Visit to Karvetinagar mandal schools for 3 days.
2. Identification of C & D grade schools	:	In consultation with Mandal Education Officer and teacher
3. Preparation of tools	:	Performance tests and achievement tests pre-test and post test material.
4. Methodology adopted	:	1. Visits and discussions with H.T. and class teachers 2. Interaction with children 3. Handling classes whenever necessary 4. Competitions to children
5. Data collection	:	3 weeks
6. Analysis of date	:	2 weeks results, achievement test
7. Report writing	:	2 weeks
8. Cost analysis	:	

a. TA& DA, Transport etc :	4000/-
b. Preparation of tools workshop	2000/-
c. Development of TLM	2000/-
d. Documentation	1000/-
e. Miscellaneous	1000/-

	10,000/-

Chittoor District – Action Plan - 2

Lab Area : Puttur mandal in Chittor Dist.

Problem : A study on implementation of school post box and its effectiveness

Duration : 3 months

Objectives :

1. To study about the implementation of school post boxes in Puttar mandal
2. To study and classify the topics written and dropped by children in SPB
3. To study the action plan of the teachers to solve the issues raised by children

Implementation:

1. Field visit : 30 days visits to schools in Puttur mandal
2. Sample selection : 25 schools in puttur mandal on random selection
3. Methodology adopted: 1. visits to schools questionnaire
   2. Developing collection of material from SPB
4. Data Collection : 2 weeks and school records
5. Analysis of Data : 1. Analysing the data after classifying SPB information
   2. No. of schools giving importance for redressay of SPB
6. Report Writing : 2 weeks

7. cost Analysis :

1. Field visits – TA& DA	:	10,000/-
2. Tools Development	:	3,000/-
3. Analysis	:	2,000/-
4. Report writing	:	2,000/-
5. Miscellaneous	:	1,000/-
		18,000/-

Nalgonda District – Action plan - 1

Lab Area	:	One mandal within district.
Problem	:	A study on the effect of CLAPS in improving learning achievement of class V
Duration	:	60 days
Objectives	:	

1. To find out the effectiveness of CLAPs programme on learning achievements of pupils of class V in selected schools of Nalgonda.
2. To know the perception of the teachers on the programme.
3. To collect the opinion of parents on the programme.

Implementation / Execution

1. Field visits	:	30 days (February to April, 2008)
2. Sample Selection	:	20 schools
3. Methodology adopted	:	1. By giving questionnaire and interviewing the teachers and school complex H.Ms. 2. By observing the classroom transactions, TLM display and other things in the school 3. By assessing children's progress in all the subjects
4. Preparation of Tools	:	One week (February 2008)
5. Data collection	:	25 days (February to March 2008)
6. Analysis	:	One week (March Last week)
7. Report writing	:	Two weeks (April 2008)
8. Supporting staff	:	2 members'
9. Cost estimates	:	Rs. 20,000/-

Nalgonda District – Action Plan 2

Problem : To study the problems of the dropout children in the Lab area of Thipparti mandal

Duration : 60 days

Objectives :

1. To study the Home related causes for the children's dropout.
2. To study the family related problems.
3. To study the personal problems of the dropout children.
4. To study the school academic problems
5. To study the problems school infrastructure

Implementation / execution :

1. Field visit	:	30 days (February to April 2008)
2. Sample Selection	:	30 schools
3. Methodology adopted	:	Interview and observation
4. Preparation of tools	:	One week
5. Data Collection	:	30 days
6. Analysis	:	One week
7. Report writing	:	Two weeks
8. Supporting staff	:	2 members
9. Cost estimation	:	Rs.25,000/-

Guntur District – Action Plan - 2

1. Title of the programme:
   "A study on impact of KGBV scheme on Quality education in VII class Girls"
2. Statement of the problems:
   - To study the impact of Kasturba Gandhi Balika Vidyalaya scheme on girls enrolment.
   - How this scheme is attracting the girl children towards education.

3. Objectives of the study;
   - To know the impact of the KGBV schools on girls enrolment
   - To know the quality of education being provided by the KGBVs on par with other educational institutions in the State.
   - To study how far the KGBVs are fulfilling the needs and necessities of girls dropout.
   - To know the difference between educational standards of the KGBV scheme on par with other residential institutions in the State.

4. Scope and limitations of the study:
   - Kasturba Gandhi Balika vidyalayas are established in the year 2004-05, in Andhra Pradesh
   - The main motive of this scheme is to maintain the girl dropouts to continue their studies.
   - To provide valuable and qualitative education for dropout girls and to create interest among themselves.
   - To provide vocational skills among the girls on par with other children studying in urban corporate schools.

5. Hypothesis:
   - there will be a significant difference between the standards of the KGBV's and other RBCs run by SSA project.
   - There is a difference between accomotion and other facilities provided to KGBV girls and other girls students studying in rural areas.
   - There is no significant different between the students of KGBV and other corporate schools on scholastic achievement areas.

6. Research Question:
   Is there any difference between KGBV schools and the other schools run under Govt. Sector and other corporate schools in view of academic, standards, infrastructure and other facilities?
7. Expected outcomes and educational implications
   - If the dropout of girls properly guided, they will become talented in all aspects.
   - Dropout girls are not incompetent
   - If the circumstances are favourable, they can also prove their efficiency.

8. Methods of the study:
   - Questionnaire method
   - Experimental method

   Experimental design:
   - Selection of 5 KGBV schools in Guntur Dist and comparative study with other residential schools in the district.
9. Data Analysis:
   - Data will be collected by questionnaires
   - DISE data
   - Other records available in the institutions
   - Achievements tests
   - Aptitude tests

10. Findings & suggestions:
    - In all respects dropout girls are not incompetent and non-achievers

11. Time and Duration:
    - 6 weeks will be taken to taken up for conducting and completing this research

12. Budget:

TA & DA	-	2000/-
Printing formats & questionnaire	-	3000/-
Other expenses	-	5000/-

		10,000/-

Kadapa District – Action Plan - 1

Proposal for action research in Lab area:

Title: To study the problems of irregulars primary school going children in the five schools of the lab area.

Statement of the problem: In most of the formal primary schools the rural area there are not les than 10% irregular children who we have to take care. Their educational achievements too are very poor. Hence there is a need to study their problems.

Objectives of the study

1. To locate the children where parents are daily wages labourers
2. To study their family background.
3. To Study the lower level pre-primary teachers and their school conditions
4. To develop a plan of their daily habits / activities
5. To study the ways and means for their upliftments.

Duration	:	2 months
Methodology	:	1. Performance test to children 2. Observation schedule for children
Data Collection	:	20 Days
Analysis	:	7 days
Report writing	:	4 days
Cost	:	Rs.20, 000/-

Kadapa District – Action Plan - 2

Proposal for A.P.

Title : To study the achievement levels of writing skills of class III children in 3 Primary schools in the Lab area

Objectives :

1. To study the letter writing patterns
2. To rectify the mistakes in writing of children
3. To study the handwriting in the firs quarter
4. To use the four line pattern in writing.

Sample Selection	:	3 formal primary rural schools
Methodology	:	Performance test for children
Data collection	:	25 days
Analysis	:	One weeks
Report Writing	:	Two weeks
Cost estimation	:	Rs.10,000/-

Anantapur District – Action Plan -1

Lab area : Bukkapatnam, Kothacheruvu and puttapari mandals

Name of the problem : A study on the impact of co-curricular activities on attendance and achievement.

Name of the investigator : Dr. G.Saiprasa, Lecturer, DIET, Bukkapatnam
Co-investigators : 1. K.R. Subba Rao, Lecturer, DIET, Bukkapatnam
2. S. Ramakrishna, Lecturer, DIET, Bukkapatnam
3. Five students trainees.

Duration : 35 days

Objectives of the study:

1. To study the impact of minor games, Art education activities, physical education activities on the attendance of children.
2. To study the minor games, Art Education activities and physical education activities on the achievement levels
3. To suggest the importance of co-curricular activities in the school curriculum.

Problem Hypothesis:

1. These is a significant difference in attendance due to the impact of co-curricular activities
2. These is a significant difference in the achievement of children during to the impact of co-curricular activities.

Implementation / Execution:

Sample Selection : 10 schools (Primary) in Bukkapatnam (m)
Duration : 35 days
Methodology adopted :
1. Preparation of Pre-test and conducting, pretest based on Telugu , Maths, EVS
2. Taking attendance particulars (baseline)
3. Designing minor games, Art Education activities and Physical education activities
4. Training to the Student trainees.
5. Conducting activities in the schools @ 1 hour per day for 20 days.
6. Taking attendance particulars (At the end of the programme)
7. Conducting post test based on languages, Maths, EVS

Analysis : 1 week (8 days)

Report writing : 1 week (7 days)

Budget estimates :

1. Preparation of pre test / post test question papers	:	2000/-
2. Field visits (TA/DA)	:	6000/-
3. Analysis	:	2000/-
4. Report writing	:	2000/-
5. Stationary and miscellenous	:	2000/-

		14,000/-

Anantapur District - Action Plan - 2

Lab area : Bukkapatnam, Kothacheruvu and puttapari mandals

Name of the problem : A study on the impact of Self Learning Material (SLM) on the achievement of children in class III in mathematics.

Name of the investigator : K. Munnaiah, Principal, DIET, Bukkapatnam
Co-investigators :
1. K.R. Hanumathu, Lecturer, DIET, Bukkapatnam
2. Dr. G. Saiprasad, Lecturer, Bukkapatnam
3. Four students trainees.

Duration : 45 days

Objectives of the study:

1. To compare the achievement levels of children in class III before and after using SLM.
2. To find out the improvement in attendance of class III children after using SLM.
3. To study the impact of activity in the classroom.

Limitations of the study:

1. The study is confined to 15 schools only
2. The study is confined to class III children only.
3. The study is confined to mathematics subject.

Problem Hypothesis:

1. There is a significant difference in the achievement due to implementation of SLM cards.
2. There is a significant improvement in the attendance due to use of SLM cards in the classroom.

Implementation / Execution:

1. Field visit : Tool preparation : 10 days
Field experiments ; 20 days

2. Sample selection : 5 schools (primary) in each mandal
Total 15 schools in Bukkapatnam, kothacheruvu, Puttaparthy mandal

3. Methodology adopted:

1. preparation of pre test in one topic in class III
2. Conducting pre test
3. Preparation of SLM cards in the topic identified
4. Teaching through SLM cards with the help of students trainees @ 1 hour per day
5. Preparation of post test
6. Conducting post test
7. Analysis of results

4. Analysis : 1 week (8 days)

5. Report writing : 1 week (7 days)

Budget estimates :

1. Preparation of Pretest / post test question papers (Printing/Xerox)	:	2000/-
2. Preparation of SLM cards (Printing/ Xerox)	:	2000/-
3.Field visits (TA/DA	:	5000/-
4. Analysis	:	2000/-
5. Report writing	:	2000/-
6. Stationary & Miscellenious	:	1000/-
		14,000/-

Krishna District - Action Plan – 1

Lab area : One mandal within the district

Problem : A study of the impact on learners achievements due to the teaching of vidya volunteers in the (Primary and Upper schools) schools

Duration : 60 days

Objectives :

1. To findout the impact on learner achievement alone to teaching vidya volunteers in schools
2. To know the standards of the learners
3. To collect the opinion of HMs, Teachers and parents in the teaching of vidya volunteers.

Implementation / Execution :

Sl.No.	Implementation / Execution	Time duration	Cost estimates
1.	Field visits	30 days (February to Arpil 2008	4000/-
2.	Sample selection	20 school	
3.	Methodology adopted	By giving questionnaire and interview schedule to the teachers and school complex H,Ms	
4.	Preparation of tool 1. Questionnaire 2. Interview schedule	March 2008	4000-
5.	Data collection	20 days	6000/-
6.	Analysis	One month	2000/-
7.	Report writing	April 2008	4000/-
	Total		20000/-

Krishna District - Action Plan – 2

Lab area : One mandal within the district

Problem : Impact of leadership of leas schools (School complex) on member primary and upper primary schools

Duration : 3 days

Objectives :

1. Study of organization of School complexes.
2. To find out the teachers participation in school complexes.
3. To find out the impact of leadership of lead schools (School complex) on member primary and upper primary schools

Implementation / Execution:

Sl.No.	Implementation / Execution	Time duration	Cost estimates
1.	Field visits	2 months (10 working days)	6000/-
2.	Sample selection	Primary and Upper Primary schools of VJS (V)	
3.	Methodology adopted	Qualitative study in school complexes	
4.	Preparation of tool 1. Observation and schedule Questionnaire 2. Interview	2 weeks	4000/-
5.	Data collection	20 working days	6000/-
6.	Analysis	One month	3000/-
7.	Report writing	April 2008	6000/-
	Total		25,000/-

PARTICIPANTS

I. 1. Sri. K.Ananda Kishore, Director, SCERT, Hyderabad.
2. Proff. G.T. Bhandage, Principal, RIE, NCERT, Mysore - 6

II. DIET faculty, A.P. (1st Workshop)

1. Sri. Pratap Reddy, Principal DIET, Haveli Ghanapur, Medak.
2. Mohd. Moizuddin, Lecturer, Govt DIET, Neredmet, Hyderabad.
3. S.Viswanath Rao, Senior Lecturer, Govt, DIET, Adilabad.
4. N.Ayyub Hussian, Lecturer, DIET, Kurnool.
5. Rafia Aijaz Siffiqua, principal, DIET, Karimnagar.
6. Mr. Quamar Sultana, Principal Govt DIET, Hanumakonda, Warangal.
7. Dr.M.jehanara Begum, Principal Govt, DIET, Mahaboobnagar.

(2nd Workshop)

8. Y. Venkatachalam, Sr. Lecturer, DIET, Dubacherla, West Godavari.
9. S. karimulla Bashan, Principal DIET, Rayachoty, Kadapa
10. N. Raghu Kumar, Sr. Lecturer, DIET, Boyapalem, Guntur
11. Adinarayana Murtu, Principal, DIET, Tekulapalli, Khammam
12. K. Satyanarayana, Sr. Lecturer, DIET, Angaluru, Krishna
13. M.V. Lokanadham, principal, DIET, Karvetinagar, Chittoor
14. Rehana Rafath, Principal, DIET, Nalgonda
15. R. Vidya Sagar, Lecturer, DIET, Nalgonda
16. K. Munaiah, Principal, DIET, Bukkapatnam, Anantapur

III. SCERT Faculty (1st & 2nd workshop)

1. Prof. K.Sudhakar Rao, Dept. of Teacher Education, SCERT, Hyderabad.
2. Dr.S.Vijaya kumar, Professor, SCERT, Hyderabad.
3. A.Narendra, Lecturer, SCERT, Hyderabad.
4. Sri.Surendranath, Lecturer, SCERT, Hyderabad.

IV. Resource Persons (1st workshop)

1. Dr.K.Sesidhara Rao, Rtd.Principal, IASE, Masab Tank, Hyderabad.
2. Dr.V.Lalitha, NIRSA, Hyderabad.

(2nd work shop)

3. Prof. V. Ramakrishna, University of Hyderabad, Hyderabad
4. Prof. G.Sudarshanam, Professor, Dept. of Political Science, University of Hyderabad.
5. Dr. B. Krishna Reddy, Head Department of Folklore, Dravidian University, Kuppam.

V. RIE Faculty

Dr. Malli Gandhi, Regional Institute of Education, Mysore

Reference Books

1. National Policy on Education – 1986
2. Programme of Action - 1992
3. National Curriculum Frame Work – 2005
4. DIET Guidelines
5. A Report of the Training Porgramme for the DIET faculty of Karnataka on the concept of Lab Area and Planning of activities under lab area for implementation, RIE, Mysore